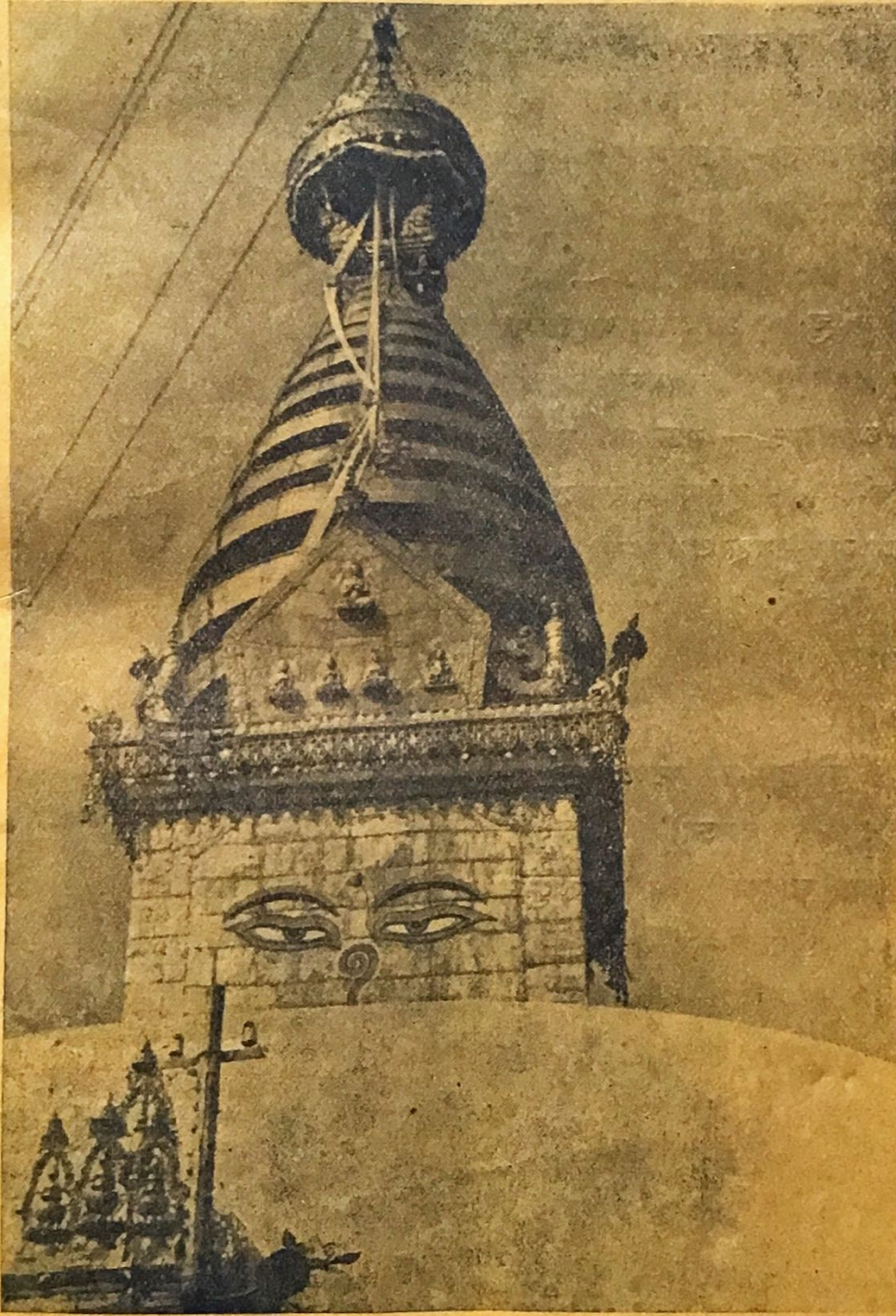

मोहम राना
केल.

नमोतस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स ।

धम्मपद्य

नेपाल भाषाया लय्-पौ

भीगु प्राचीनगु तथा प्रख्यातगु स्वयम्भू-चैत्य ।

वर्ष ६

कठला

बुद्ध संवत् २४६६

नेपाल संवत् १०७३

थुगु अंकया १=)

दच्छिया चन्दा ३)

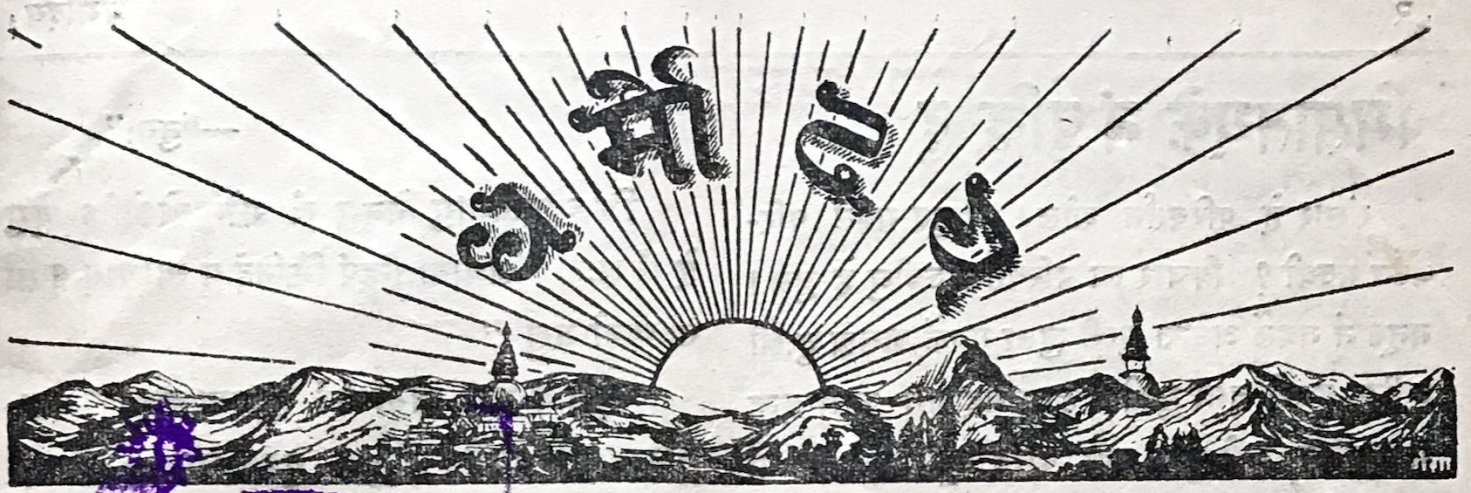
पूर्ण संख्या ६२

थुगु अंकया ज्वलं

विषय	पौल्या
बुद्ध-वचनमृत—	
मिसातयके नं बुद्धि दु—“नुगः”	२
दुःखमय संसार (कविता)—विद्यार्थी फणीन्द्ररत्न	३
सफू-सिफू मदुगु छेँ छु याय्त—भिक्षु अश्वघोष	४
उदासीनता (कविता)—श्री तीर्थराज	६
बुद्ध-धर्मया मूलसिद्धान्त—भिक्षु सुबोधानन्द	७
नसा—धुयास्वा 'सायमि'	१०
म्ह-पूजा (कविता)—श्री शुभरत्न	१०
शब्द रचनाया छुं चुलि—श्री आदि वज्राचार्य	११
न्होने बदेजु (कविता)—श्री स्वयम्भूलाल 'श्रेष्ठ'	१२
जिगु तृतीय तिब्बत यात्रा—भिक्षु अनिरुद्ध	१३
पंक्षीया म्ये (कविता)—कुमारी नारायण देवी 'प्रधान'	१४
वैरया लिसः प्रेमं ब्यू—भिक्षु अगगधम्म	१५
उगुं थुंगु—सकसिगुं	१७
शान्ति—“कुमार”	१६
भंग—श्री “नेवा”	२०
मौका—विद्यार्थी सुरेन्द्रमणि (बुटवल)	२१
फवगी (कविता)—श्री धर्मज्योति	२१
ईश्याया अभिशाप (कविता)—श्री चैतन्यमुनि वज्राचार्य	२२
सफलताया लँपु (कविता)—श्री चिरकः भाई “रमण”	२२
समाचार—
सूचना—

न्हू-दँया शुभ कामना

नेपाल संवत् १०७२ फुन्फा १०७३ क्यंगु शुभअक्-
सरस धर्मोदयया फाठक फाठिका तथा हितचिन्तक
भाजु-मैजुपिं सकसितं शुभ कामना यान्ता हयागु जुल ।

स्वस्वापासा

“भासये जोतये धम्मं”

१०००

सम्पादक :—भिक्षु महानाम “कोविद”

वर्ष ६

कलकत्ता

कार्तिक वि० संवत् २००८
नवम्बर ईस्वी संवत् १९५२

अंक १

बुद्ध-वचनमृत

“भिक्षुपिं ! जि प्रशंसित व्यक्ति ज्वो, जितः भोग सम्पति प्राप्त जुईमा, मृत्यु पश्चात् स्वर्गलोके जन्म ज्वोमा थथे थ्व स्वंगू योपिसं सदा शील रक्षा याय्माः ।”

—अंगुत्तर निकाय

“उकिं दान सत्कार पूर्वक व्यु, थःगु ल्हातं व्यु, मननसे व्यु, बाँलाक व्यु ।”

—दीघ निकाय

“गुम्ह श्रद्धावान गृहस्थयाके सत्य, धर्म, धृति तथा त्याग थ्व प्यंगू गुण-धर्म दै व मृत्यु पश्चात् शोकी जुई माली मखु ।”

—सुत्त निपात

“थःतनिं न्हापां उचितगु थासे बाँलाक ति ! अले मेपिन्त उपदेश व्यु, थुकथं याःम्ह पण्डितयागु चित्ते क्लेश (=दुःख) द्वाहाँ वई मखु ।”

—धम्मपद

मिसातयके नं बुद्धि दु

—“नुगः”

संसार हे परिवर्तन शील। मनूत गबले परिवर्तन मज्जी ? विचार ला परिवर्तन ज्वीगु हे जुल। मनूत नं गबले अनन्त सुखी जुसा गबले असह्य दुःखी ज्वीगु, दुःखी जूसा सुखी। छन्हु महाजन जूसा छन्हु महा दरिद्र ज्वी फुगु, महा दरिद्र जूसा धनी। थौं महापापी जूसा कन्हे हे महात्मा ज्वी फु। धर्मात्मा जूसा महापापी। थुकी छुं शंसय मदु।

भद्राया युवा वस्थाया खँ। व साब सुखी। वया दासीत हे ग्वाः ग्वा दु। बांलापिं ल्यायूम्हत खने व मिखा फुति हे याई मखुम्ह। छम्ह मिजं यः। वहे रूपया आशक्तं याना गुलि मनूत सिना च्वन ! व हे रूपया लोभतां याना समाजे गुलि दुदर्शा जुया च्वन ! उलि हे मनूतयसं थःम्ह कला बांमलायव मेम्ह हया बी। गुलि मिसातयसं थःम्ह भातं ध्येवा प्वःव वसः प्वः मबीम्ह मेम्ह भात काः ज्वो। थव खः समाजया बांछनीय चाला !

भद्रा नं वहे समाजया छम्ह मिसा खः। ज्ञान मारा मुहायलाना स्यायूत यंका च्वंम्ह छम्ह युवकया रूपे आशक्त जुया वं नयूगु स्मेतं तोःता सत्याग्रह च्वन। गुकिं याना वया बौम्हसित फयाता फयाता मिन। मिनिगु नं स्वभाव हे। थव नं जा छगू समाजया नियम हे खः निं !

ध्येवा जा भन थौं या समाजया ज्यू (नुगः चु) हे जुल। ध्येवाया न्होने थौंया समाजे न्याय, विवेक, सत्य, फुक्कं छखे। ध्येवा मदुम्ह सिया प्रति समाजं याईगु बांछनीय व्यवहारया बारे ला च्वयां मब्याः। वया अबुजु ध्येवाया खानी हे दुम्ह। घूस घास नका वं व फांसी वने धुंकुम्ह मनू मुक्त याना थःम्ह म्हायूया इच्छा पूर्ति यात।

+ + +

जिं च्वयूत्यनागु निनूगु खँ भीगु लोकोक्ति दुगु हे खँ खः। “खिचाया न्हिपं भिनिदं पं त्वाचायू तःसां तः प्यनी मखु।”

उखुनु व भद्रा च्वना गनं पूजाया वन। भद्रा-नाप भद्राया दासीत नं दु। युवकं धाल—

“भद्रा ! पूजायात भी निम्ह जक वनेमाः।”

“छायू ?”

“जिगु प्रतिज्ञा”

“जिं बांलाक मथू”

जिं अधिस्थान यानागु दु कि “यदि जि थव दण्डं मुक्त जुल धाःसा जित मुक्त याम्ह व जि वया छित पूजा या वयू।”

भद्रा दासीतयूत अनं उखे मवयूगु वचन बिल। गुगु वचन द्वारा छम्हसिया न्ह्यपुइ छगू छगू रूपं विचार संघषे जुल। दासीतयूसं बिचा यात मेगु हे। युवकं विचार याना च्वन मेगु हे। भद्रा बिचा याना च्वन मेगु हे।

निम्हं पर्वत गया थाहाँ वन। सुन सान निर्जन जंगले थ्यन। युवकं खँ पाका पाका हल। रूप नं बदले याना हल। तर प्रेमाभिमुक्त भद्रां मखं। अन्तिमे कड़ा शब्दं धाल—

“छंगु आम तिसा वसः फुक्कं तोःति।”

“भद्रा अवाक्य जुल।”

‘का भट्ट हिं !’

“स्वामी छायू ?”—भचा ग्याः भाषं भद्रां धाल।

“छायूनिं छायूका।” वहे वज्रपात शब्दं युवक गर्ज जुल।

“स्वामी ! जिगु छु अपराध... ..?”—भद्रा थर थर खात।

“छु जिं छंत थन पूजायायूत च्वना हैगुला ?

आमहे हेरा-मोति व तिसाया लागी जक हैगु खः।” —
स्पष्टं धया बिल ।

“प्राण ! छाय् धव तिसा ? जिहेजा छिन्ह दासी !
हानं तिसा.....” ग्यागुलिं खँ तछ्याना बी मफुत ।

“हति याकनं” — हानं वहे बाक्य दोहरे जुल ।

“भद्रां शून्य विचारं तिसा-वसः तोःता बिल ।”

युवक फहिले त्यन । भद्राया मस्तिष्के छगू विचार
आविष्कार जुल । वं धाल—“प्राण ! अन्तिम बार
प्रणाम याय् !” युवक आश्चर्य भवाटाहां दन । भद्रां
निचा चाहिला स्वचागुली ल्यूनै थुलि जोरं ध्वात कि
पहारं च्यूट जुया प्रेमीयात धोका व्यूगुया न्याया-
नुसार न्याय-दण्डं हे अपो ज्वीक वयागु शरीर
चकनाचूर जुल । अबले हे वृक्ष देवतां धै हलः—
“न्यागु थासे नं मिजंपिं जक चलाक जुई मखु । गनं
गनं मिसापिनं चलाक जू ।”

X X X

“महापापी नं धर्मात्मा ज्वीफु ।” — धव जिं च्वेहे
चव्यू धुंगु वाक्य खः । भद्रायात जगया चालाया
ज्ञान यथार्थ रूपं दत । थःम्हं जीवन बचेयाना प्रेम
यानाम्हं हे उलि धोका व्यूगुलिं वं मनूतयूत विश्वास
याय्गु तोःतल । सम्भवतः हानं उजागु बन्धने लाई
धका भयं व निगंथ नाथ पुत्रपिनि शरण वंगु

दुःखमय संसार

ओहो ! संसार व्याकं दुःखमय जुल सो
पापयागु प्रभावं,
जिं याना पाप धाःपिं दुगु मखु जगते
धर्मयागु अभावं ;

ज्वीमा । अन हे वं वैरागी भेषकाल । आः वैगु नां
कुण्डल केशा । अर्थात् कुण्डल केशा धैगु भद्राया परि-
वर्तित जूगु नां खः ।

व वैरागी चा चाहिला ज्ञान संग्रह याना जुल । वं
छन्हु सारिपुत्रथें जाम्ह सुविज्ञ व्यक्ति नापलात ।
कुण्डल-केशां सारिपुत्रयाके प्यंगू-खुगू प्रश्नयात ।
गुकीया लिसः सारिपुत्र भन्ते नं बी विज्यात । वैगु
प्रश्न सिधय्वं सारिपुत्र भन्तेनं न्यना विज्यात—“छगू
वस्तू छु ?”

कुण्डल केशा चूप ! अले वं थः क्वमुलु जुया प्रार्थ-
नायात—“भन्ते ! जितः शरण कै विज्याहुँ !” सारि-
पुत्र भन्ते नं वैत शरण काय्म्ह शरणदाता क्यना
विज्यात । व तुरन्त भगवान बुद्ध याथाय् ध्यन । अन
व भिक्षुणी जुल । छम्ह निर्दोषी, निर्मोही तथा
निर्लोभी जुल । गुम्ह छम्ह युवकया लागी सत्याग्रह
चवंम्ह खः ।

उकिं भगवान बुद्ध वैत प्रशंसा यासे थये धै
विज्यात ?

“एतद्गंगं भिक्षुवे ! मम साविकानं
भिक्षुणी नं खिप्पाभिज्जानं यदिदं भद्रा-
कुण्डल केशा ।”

—विद्यार्थी फणीन्द्ररत्न वज्राचार्य

निह-निह हे मोज यानाः जक जुल मनुखं
धर्म चर्यक वाजाः,
धर्मैगु चेतना छुं जगतस मदयाः
दुःख सी माल नाना ॥

न्हू-दया ग्राहक जुया लुम्बिनो विशेषांक स्वयादीगु याना दिसँ ।

सफू-सिफू मद्दुगु छेँ छु याय्त ?

—भिक्षु अश्वघोष

“सफू दुगु छेँ या प्राण दु” धका छको छेटो नं धागु वाक्य खः। थव खँ गुलित सत्य खः धैगु बिचाः यानास्वय् योग्य जू। भन स्पष्ट ला थव वाक्य अःखतं कल्पना याना स्वय् बले ज्वी। “सफू दुगु छेँ ज्यू दु” धैगु जूसा मद्दुगु छेँ या ज्यू मद्यमा। मुख्य थुकिया अर्थ गुगु छेँ छुं शास्त्र मसः मस्युपिं च्वं च्वनी व छेँ “द्यप” अथवा सीगु छेँ (निर्जन छेँ) समान खः। छाय् धाःसा शास्त्र मसयूकं मसीकं समाजया विकाश ज्वी मखु। अजापिके जनसमाजं छुं हे आशा याई मखु। छुं ज्याय् खयले मद्दुसैलि वनाप सुनां आश्रय याई ? सुनां वास्ता याई ? अजापिं मनूत समाजयात भन भया जक तुई। थेजुल धाय्वं जन्म जूगु अर्थे लग थग जुया थःगु जन्मयात थःम्ह तुं धिक्कार याना च्वने माली। “सफू-सिफू” स्वया बा गुरुपिके जूसां सयूका मतःम्ह व्यक्ति समाजया दथुई ल्यवाया प खँ दुम्ह मचार्ये बाँलाई मखु। थव नं पण्डित तयगु हे मत खः।

नीगूगु शताब्दी अथवा परमानु युगं जलकर युग-या रूपं परिवर्तन जुया च्वंगु थुगु अवस्थाय् लोको-न्नति जुया च्वंगु पुस्तकालया बारे भचा विचार याना स्वयनु। विलायत महापुस्तकालया त्रितान्य कौतुका-गारीय पुस्तकालय खः थुकी मुद्रित (छापेयाना तःगु) सफू (३२,०००००) स्वी निगू लाख व लहातं च्वया तःगु (५६०००) न्ये खुदो दु। थुपिं सफू तैतःगु दराज जक भोलकं तल धाःसां ५५गू मील दई। उलि सफू दु थाय् धागु सफू १५ मिन्टेया मित्रे माला बो पुगुका दके आश्रयगु खँ खः। थव सफू सागरे लोके दुगु अनेक संस्कृति नाप सम्बन्ध दुगु दुर्लभ सफू दु हं। थव छगूलि अतिरिक्त “केम्ब्रिज” आदि विश्वविद्या-लयानु बद्धपुस्तकालयत नं विशाल तथा अनर्थ। थजागु पुस्तकालय पाश्चात्य देशे यक्वो दु।

मेगु नगर सभा प्रान्तमण्डल आदि समिति पाखे नं थाय् थासे पुस्तकालय तथा वाचनालय खोले याना तःगु दु। थव खँ हानं जिं छको पत्रिका स्वईच्वंपि पाठक पिनि न्होने न्हयथना च्वने मागुमदु। वर्थे पुद्गलिक नं दयका तःगु दु। सफू-सिफू मद्दुगु छेँजा दुर्लभ हे खः। पाश्चात्य देशयापिनि न्हिं छगू बेलाय् सफू, पत्र-पत्रिका स्वयूगुला दिनचर्या (न्हिं ज्या) या अंग मध्ये छगू खः। गुकिं याना उपिं न्हिं न्हिसे हे उन्नतिया त्वाथले थाहाँ बना च्वनेफत।

गुलि पाश्चात्य देशे सफूया प्रचार दु। उलिहे पूर्वीय देशे नं दु। पूर्वीय देशया पुस्तकालया बारे नं पत्र पत्रिकाय् म्ह वार्ता जुया च्वंगु मदु। आः थन या बारे छकू निकू खँ च्वय्।

भारत, चीन, रूस, जापान, आष्ट्रेलिया आदि विश्वविद्यालय या पुस्तकालये नं आपालं अमूल्य अमू-ल्यगु सफू दु। जापाने तिमिला जःयात हे खतन्त्र मदु। थनया छात्र-छात्रापिं मुना कःसी बा खयले च्वना तिमिला जःया आधारे आखः च्वनी हँ। थव खँ भीत आश्रयं जनक खः।

मनूतय्त अध्ययन याय्गु गुलि प्रयोजन खः उलि हे प्रयोजन पुस्तकालयया नं जू। पुस्तकालय शास्त्र अध्ययनया अवयव (छगू अंग) नं खः। पुस्तका-लययात छखँ कौतुकागार धाय् फु। मेपाखँ ज्ञान-भण्डार नं धाय् फु। कौतुकागार नाना प्रकारया पुलांगु पुलांगु वस्तु दु थें गुलि पुस्तकालये अनेक विषयया पुलां पुलांगु सफूत दु। विशेष याना पुलांगु सफू ताल पत्रे उलेख जुयाच्वंगु खने दु।

जिगु विचारेला पुस्तकालय छगू सर्वसाधारण “विश्व विद्यालय” हे खः धासा नं अपो खँ ज्वी मखु थं च्वं! तर पुस्तकालया नापं वाचनालय नं दुगु ज्वीमा। छाय् धाःसा विश्वविद्यालय अनेक संस्कृति, भाषा व

कलाया शिक्षा बिया च्वंगु दु । तर सर्व साधारण जक खने मदु । विश्व विद्यालये भतीं ज्वीत हेनं अःपु मजू । ध्येबा दुपिं व न्ह्यपुया विकाश दुपिन्त जक थाय दु । वाचनालय दुगु पुस्तकालये अथे मखु । न्ह्याम्ह-सिनं नं स्वय् दु, परीक्षा आदिया छुं खँ मदु, ब्वनेगु ज्ञानार्जन याय्गु । उकिं अन थौंया समाजयात मद-यूकं मगाथें जुया च्वंगु तक्मा छताजा प्राप्त ज्वी मखु । साधारण ज्ञान मात्र बीगु थनया शिक्षा खः । गरीबतय्त प्रयोजन व उपकार खने दु । भूमण्डलया न्हून्हुगु ताजा ताजागु समाचार सीके दु । थौं भारतं जकहे फुक भाषां याना अन्दाजी साढ़े तीन हजार पत्र-पत्रिका पिहां बैगु दु । गरीबपिसं गन कया न्याना स्वई ? न्याना स्वय् मफुपिं नं वाचनालय बना ख वनी । जिनं कलकत्ताय् च्वना बले पुस्तकालये बना अखबार पत्रिका ब्वनेगु बानि याना पुस्तकालय बना पुस्तकालयं थुलि लाभ व प्रयोजन जू धैगु स्वयम् अनुभव जुल । थौं पाठकपिनि थव तुच्छ लेख न्होने तय् फुगु नं वाचनालय बना पत्र पत्रिका पासा यानागुयां फल खः ।

छन्हुया खँ खः । नेपालं महस्यूपिं छथो कलकत्ता थयंक भाल । कुशलवार्ता सिधय्का नेपाया समाचार न्यना । उबले हे जिं अखबारे “नेपालका एक मात्र दैनिक आवाज अखबार बन्द हो गया” धैगु ब्वनागु दु । थव खँ खःला धका न्यना । मस्यूबाः धका धाल । मेमेगु नं छुं खँ न्यना उकीया नं लिसः मदु । अखबार कै तैदियागु मदुला धका जिं सरल स्वभावं न्यना—“गन ब्वने हे मला कयां छु याय् धाः बा !” शहरवासी, छम्ह साधारण धनीं नं थःगु देशया समाचार छकूहे मस्यूगुलिं जिला छकूहे पड़े जुल ।

वर्तमान समये लंकाय् गांगां पत्तिकं त्वात्वा पत्तिकं लंका सरकारया सहायतां वाचनालय खोले याना तल । याना नं च्वन । भिक्षुपिं च्वनीगु विहार पत्तिकं पुस्तकालय मदुगुला साबहे म्ह । लंकाय् दक सिबे तःधंगु पुस्तकालय नगरसभां पालन याना तःगु

“कोलम्बो महजन पुस्तकालय” खः । थन नीदो सफू दु । थुकी मध्ये भिदो उपन्यास व इतिहास खः । भिदो मेमेगु । लंकाय् च्वंपित व भीत थव नं चीधं मजू । खजा यूरोपादिया पुस्तकालय लुमके बले तू समान खः । अथे नं लंकाया लागि साधारण गाः हे धाय्मा : यद्यपि लंका नेपास्वया चीकूगु देश खः धैगु जिं बांलाक स्यू । तथापि अनति प्रगतिशीलगु उन्नतिगु पुस्तकालय भीथाय् दुगु ख्वा मवो । दुगु नं स्वथना तल । आःला नेपाले नं जनतापिसं पुस्तकालयया महस्वसीका पुलांगु सफू गवेषण याना यंके माल । छें छें सफूया दराज जाय्का स्वय् नं फय्का यंक माल ।

आः सफू सिफू मदुगु छेंया बारे बिचाः याय् । थुगु बारे प्रजातन्त्र देशे सफू-सिफू मदुगु छें आपा दुगु देश लयःसा नेपाहे ज्वी फु । छुं भतो दुगुनं मछ्यो, छ्यो हे छ्यः सां पूजायाना पाठ जकं यात । अकिं प्रयोजन कागु मखु । न्ह्यपुया विकास नं जूगु मखु । मन मन रुढ़िवादी ज्वीगु । धात्ये नं अर्थ मसीका पाठ याय्गु स्वया न्हून्हुगु थःगु भाय्या सफू थवीक थवीक पाठयाना यंकल धाःसा लाभ ज्वी । अले भीगु नेपाले नं आपालं छें ज्यू दया बई ।

थौं कन्हे प्रगतिशील धै च्वंपिं दाजु किजापिं भति दु । उमिसं नं धार्मिक सफू धाल धाय्व हे न्हाय्कय्-कुंका स्वई हे मखु । थव खेदया खँ खः । यदि थःगु मनज्वना च्वनागु दृष्टिया सफू जक स्वल धाःसा अमिगु प्रगति शील विचार उन्नति जुई मखु । सम्भवतः भ्रमण शील ज्वी फु ।

भगवान बुद्धं आज्ञा जुया बिज्यागु दु :—“फुक विषयया ज्ञान माः, न्ह्यागुं स्वयां द्रं मदु ।” तर खः थःगु विचार शक्ति बल्लाके माः बुद्धिवादी मजूसे जिहिवादा जुई मज्यू । अकिं बुद्धिवाद ज्वान्त सफू सिफू न्याना स्वय् फय्केमाः । देश प्रेमा भाषा प्रेमा ! सफू सिफू न्याना छयंया ज्यू दय्केगु स्वय्माल । अले धाःसा देशया ज्यू दई । भीपिं प्रगति शील जुया च्वने फई ।

उदासीनता

१०७०

—श्री तीर्थराज

जिथं न्याम्ह मनूचा छम्ह दुसां छु फूसां छु ?

जि दुधका न सुयां भिना च्वंगु दु
न सुयागुं छफुति ख्वबि गंके फु,
जिमन्त धायवतुं न सुयां छुं स्यनि
न सुनानं छफुति ख्वबि हाय्कइ,
लखे कुतुवंगु चागः थें
छकूचा चि हे मतोतुसे तना वनिम्ह मखाः ।

जिथें न्याम्ह मनूचा छम्ह दुसां छु फूसां छु ?

फसं पूगु लपते थें
छप्ये सुयातं नके फुगु मखु,
व्हगं त्वाःचाथें न्याम्ह जि
लः फय्त मखु लः ज्वय्केत ला दयहे मडु,
तज्याःगु वँसिघः थें म्वाः मडुगु हुच्चि पिकाय्त
जक थिक्कचा
इचाकापः थ जक जूसां भल्ला
मचायात हिकेत खनु जिइगु खइ,
तर देवं थें न्याम्ह जि
सी भुंकेत जक थिक्कचा ।

जि थें न्याम्ह मनूचा छम्ह दुसां छु फूसां छु ?

वने माः धयागु स्यू

वनेगु थाय् नं स्यू,
तर थयंकः वनेगु लँ मस्यू,
वने न्हाः
व्वना यंकु दःसा ज्यू थें च्वं,
तर यंकइम्ह मनूम्ह मस्यू
सुं हे मडु
तुतां छपु हे नं सुनानं न्ये मस्यू

थन्याम्ह निरीह निस्सार मनूचा दुसां छु फूसां छु ?

यदि जि मनू खःसा
सृष्टिया थकालि खःसां
ईश्वरीयताया छुं अंश
जिके नं दु धयागु खँ बाखँ मखुसा
जि नं ला माःगु लँ मडुसा
ज्यानाः वने फय माःगु खः,
वने माःथाय् थयंके फय माःगु खः,
दक्कःक्या थासे स्वां हूय्के फय माःगु खः,
थथे गतिवद्ध जुइका लिकुना च्वना नं
जि हानं थःत मनू धायगु हँ—

गन्यागु उपहास, गन्यागु व्यंग खः थव !

मनू हे मखुम्ह जि दुसां छु फूसां छु ?

बुद्ध-धर्मया मूल सिद्धान्त

अनु०—भिक्षु सुबोधानन्द

बुद्ध-धर्मया मूल सिद्धान्त स्वंगू दु । यथा—(१) सत्ता अविच्छिन्न प्रवाह (२) छगूली अनेक, अनेके छगू उपलब्ध ज्वीगु (३) निर्वाण हे परमशान्त खः ।

(१) सत्ता अविच्छिन्न प्रवाह

भीगु कोठाय् च्याना च्वंगु बिजलीया प्रकाश अथे स्वयंबले स्थीरथे च्वं ! तर यथार्थे व प्रकाश नं छगू अटूट रूपं न्ह्याना च्वंगु धारा खः । वथेतुं गुली पदार्थ दुगु खः चाहे व यक्वो हे छधीचिना च्वंगु थजु, छागु थजु, फुकं क्षण-क्षण न्हूगुजुया उत्पन्न-जुयाच्वन वा परिवर्तन जुया वं वना च्वंगु खः । उकिया अविच्छिन्न प्रवाह चले जुया च्वन । न्ह्याथे चिकि-धंगु नं निगू क्षणतक छगू स्वभाव जुयाच्वनो मखु ।

थ्वहे अनित्यतायागु भावना ग्रीक देशया छम्ह प्रसिद्ध दार्शनिक “हे रे क्लाइट्स” धेम्हं धाल कि— “सुं मनू नं छगू नदी निकः लुकुबिया मो ल्हुई फे मखु । छाया धाःसा व छक लुकुबिया पिहांवे, निकगु लुकु बीगु तयारी जुई बले तकं व नदीया कण-कण बदले जुया वने धुंकी ।”

आः प्रश्न याय् फु—“यदि पदार्थया थपाय्सकं तीक्ष्णगति न्ह्याना च्वंगु जुसेलि उपि स्थीर थें गथे जुया च्वंगु, उकिया अनुमान गथे याय् फे ?”

थुके यागु लिसःले बौद्ध-दर्शने धेतःगु दु । बाह्य भौतिक पदार्थयागु नाप-नापं चित्त नं अटूट रूपं प्रवाह-शील जुया च्वंगु खः । उके उकियागु गति-शीलताया भाव चित्तयात मजू । नकतिनि चुलि पिहां वोगु चिचीमागु सिमा बुलुंबुलुं बरे जुया वो वं छमा तःमागु सिमा जुई । थुकी छुं सन्देह मदु । उकीया विकास प्रत्येक क्षण अनवरत रूपं जुया वं च्वनीगु खः । तर गठुं छु व सिमा (=स्वामी) घडी-घडी (क्षण-क्षणे) परिवर्तन जूगु खंके फेला ?

कल्पनायाना स्व । गठुं अंकुरया न्होने च्वना छगू हे रूपं मिखा फुति मयासे छगू हप्तातक स्वया च्वंसां अंकुरे गुगु क्षण परिवर्तन जुल व छुं हे वं उगु क्षणयात ज्वने फेला ?—फे मखु । उकियागु विकास थपाय्सकं सुक्ष्म व थपाय्सकं अटूट जुया च्वनकि— “थ्व सम्भव हे मदु उजागु छुं क्षण सीके फे ।” भीपि पदार्थया गुलि न्होने च्वं च्वनी । उकियागु परिवर्तन शीलता भीत उलि हे कम खने दे । परिवर्तनया बोध याना कायगुया लागी भोसं व वस्तुयागु छुं अतीत व्यवस्थाया चित्र मने हया उकियात वर्तमान नाप दाजे याना स्व । गुबले भीसं सुं मचायात दे बदे लिपा खनी । उबले वेगु अवस्था स्वया न्हापा खनागु अवस्थानापं दाजे याना स्वै उथाय् भीसं आपालं परिवर्तन सीका काय् फे । तर व मचानापं तस्सकं सःतिक च्वना च्वंम्ह वया मानं थ्व परिवर्तन यागु अपाय्सकं ख्याल दे मखु ।

तीरे च्वंगु स्थीर चीजयात स्वया हे न्ह्याना च्वंगु द्रंगाय् च्वंपि मनूतय्सं उकियागु गतिया अन्दाज याई । यदि आसपासे न्ह्याना च्वंगु म्येगु द्रंगाय् दृष्टितल धाःसा अमित थःगु न्ह्याना च्वंगु गतिया ठीक ठीक रूपं सीका काय् फे मखु । ठीक वथेतुं फुक ज्ञेय पदार्थ भीत अन्थाय् तक स्थीरथे च्वं च्वनी । गततक भीसं उकियागु न्हापाया छुं अवस्थायागु ख्याल तइ मखु । तर यथार्थे ज्ञेय व ज्ञाता निगुं अटूट रूपं प्रवाह-शील जुया न्ह्याना च्वंगु खः ।

नदीयागु फांते गुगु रूपं छगू तरंग उथे ज्वीगु खः हानं निगूगु स्वंगूगु नं उगुहे प्रकारं सत्ताक्षण क्षण उत्पन्न ज्वी स्थीर थें च्वनी भङ्ग (=स्यना वनीगु)ज्वी । हानं भंग ज्वीवं मेगु क्षण उत्पन्न याना बी । थुगु रूपं मानसिक व भौतिक फक अवस्थायागु सन्तति

(=धारा) क्रम रोके मज्जूगु रूपं न्हाणावं च्वनीगु जुल ।

लः जमे जुया बर्फं ज्वी, क्वाना वाफ (=हा) जुया थाही वनी । थन बर्फ, लः, हा, दनीगु छगू हे सन्तति यागु स्वंगू क्षण जुल । छगू मेगु नापं बिल्कूल भिन्न नं मखू, छगू हे नं मखू "न सो न अब्बो" धार्थे जुया च्वन ।

गनां च्वंगु धाय् दुगु बुँयागु छकू कुँचाय् मिच्याका बिल धासा व बदे जुजुं मेगु कुने तक्क नं थ्यं वनी । व मि वहे मि मखु । गुगु मनुखं च्याकूगु खः । तर उकें हे उत्पन्न जूगु सन्ततिले दयावोगु कारणं भिन्न नं धाय् फुगु मखु । थुखे कुने नं मिच्यागुया जिम्मेदारी उखे पाखे यागु हे हेतु खः ।

अनित्यता जुया च्वंगु प्रबल पवाहले वस्तुया अत्यन्त परिवर्तन जुया च्वंगु जूसा नं भीसं उकी वयागु हे नापं धारणयाना च्वनी । थुके यागु मुख्य कारण खः उकेया द्वारा भीगु स्वार्थया सिद्धि जुया वं च्वंगु ।

जिं छगू चीजपाखे इशारा याना न्यने छु थ्व तःन्हु मछि चले ज्वीला ? थुके यागु मतलव छु ? थुकें हे खैला आपालं दिन तक्क जिगु स्वार्थया पुर्ति याना वं च्वनीला ? थुलि अप्पो छु ज्वी ?

जिम्ह छम्ह पासायाके अन्दाजि स्वीदँनिसें यागु छगू वाइसकल दुगुखः व उकीयागु पुरजा छगू छगू दतले फुक समयानुसार हिले धुंकल । साइकिलया फुक पुरजा मरमत गोक याय् धुंकल गोक रोगन प्राय् धुंकल तर वं वयागु वहे साइकल धका धाई ।

यथार्थ रूपं स्वल धाःसा छम्ह प्राणीया जीवन काल छगू चित्त क्षण मात्र खः । गुगु रूपं रथ यागु घःचा न्हाणा वनी वले वा दिना च्वनी वले जूसां थःगु छगू अल्प अङ्गया भरे हे न्हाणा वनी वा दिना च्वनीगु खः । उगु हे प्रकारं प्राणीपिनिगु जीवन काल नं छगू हे चित्त क्षण जक खः ।

"बिते ज्वी धुँकूगु चित्तक्षणयागु अवस्थाय् 'व' स्वात धाय्गु न स्वाना च्वंगु खः न स्वाना च्वनीगु हे खः । भविष्ययागु चित्तक्षणयागु अवस्थाय् नं 'व' स्वाई धाय्गु, न स्वाना च्वंगु खः न स्वाना च्वनीगु खः वर्तमान चित्तक्षणयागु अवस्थाय् नं 'व' स्वाना च्वन धाय्गु न स्वाना च्वंगु खः न स्वाना च्वनीगु ख ।"

यदि थ्व काल हे वास्तविकताखः धैगु जूसा हानं अतीत, वर्तमान, भविष्य धैगु भीसं छाय् छुटे यात ? अतीत, वर्तमान तथा भविष्ययागु कल्पना भीत व हे चीजयागु सम्बन्धे ज्वीगु खः गथे भीसं 'व हे' धका समझे जुया च्वनी । न्हापा थ्व थथे च्वंगु मखु । आः थ्व हेनं पाय् धुंकल । तर एनं धाई कि वयागु व हे साइकल खः गुगु स्वीदँ न्हापा न्याना कागु खः । उलि मछि पुरजा हि ले धुंका नं वं व साइकलयात "थ्व व हे खः" धका केवल थुकिया कारणं समझे जुयाच्वनी, थुके गय्गु गुगु वया स्वार्थ खः उके वं थुलिमछि दिन तक्क नं बराबर सिद्ध जुया च्वंगु जुया च्वन ।

यद्यपि थःगु व्यवहारे भी तेके ज्वीतः "व हे खः" आदि शब्दयागु प्रयोजन याना हे च्वनेमाल । तर परमार्थया दृष्टि स्वल धाःसा थ्व भीगु अज्ञानया परिचय खः ।

गबले तक्क भीसं थःगु तृष्णायात अन्त याना छोई मखु । उबले तक्क भीगु सकाय दृष्टि अर्थात् "व हे खः" धैगु समझे याईगु अविद्या दया वं च्वनी । हानं भीसं मानसिक तथा भौतिक अवस्थायागु अनित्ययात खंके नं फे मखु ।

आचार्य बुद्धघोषजुं अनित्यतायागु वगंनयायां थथे धैविज्यात—

"थथे जुया च्वन लिपा थथे जुयावनीतिनी । अथवा जि अन दुगु खः आः जि थन वया हानं जि थनं वने तिनि ।" थुके स्पष्ट रूपं थथे धका धाय् फु ।

‘छग्गू हे धका भाःपा च्चनोगु सत्ता (सत्त्व) कलरना यागु आधारे न्हापा लिपा यागु विचार हे काल खः । तर भौसं खने धुन कि थन अनित्य अनित्य जक हानं प्रकाशे बने जुया च्चंम्ह सुं सत्ता खने दुगु मखु ।

गवले अर्हत्तं थःगु अविद्याया हा नापं ह्येहें थना छोग्या अनित्यता यागु साक्षातकार याना विज्याई उवले तिनि बसपोलपि न्हापा लिपा धैगु मोह जालंमुक्त जुया विज्याई । भगवान बुद्धं उजाम्ह व्यक्तियात “अकपियो” अर्थात् कल्प-काल मृत्युयागु सम्बन्ध वा बन्धनं मुत्तम्ह धका धया विज्यात ।

(२) छगूली अनेक अनेके छगू उपलब्ध ज्वीगु । न्द्योने मेच दु । व छगू ‘चीज’ खः । तर मेच-यागु तुति, लिहंसा पौनं थानातःगु फेतुईगु आदि उकियागु अनेक अङ्ग जुया च्चन । उकि मध्ये ‘मेच’ छुकेयात धायगु ? अथवा ‘मेच’ नां जुया च्चंगु छु ? छुं सत्ता थव फुक्क अङ्ग वस्तु अलग गनं च्चना च्चंगु दुला ?

थव स्पष्ट जू कि न थुके छुं छगू अंग मेच खः हानं न थुपि अंग यागु अलग हे छुं चीज मेच खः । थः थःगु अलग अलग अंगादि व गुणयागु आधारे हे मेचयागु नां प्रख्यात जुल ।

थुगु हे रूपं यदि उकियागु अंगयात नं अलग अलग याना स्वत धाःसा उपिनं थःके छगू चीज धयागु पिहां वै मखु । उमिगु नां नं प्रख्यात उमिगु थःगु प्रत्येङ्ग यागु आधारे हे जुया च्चन ।

न्हाथाय् तक थुगुप्रकारं विचारयाना स्वै यंकल धाःसा उजागु चिकि धनं चिकि धंगु शुक्ष्म कण छगूली नं प्राप्त ज्वी फै मखुकि गुगु परमार्थ रूपं थःके “छगू” भाग दु धायगु ।

छगूली अनेकयागू हानं अनेके छगूया उपलब्ध ज्वी । थवहे नियम मनुष्यपिके नं दु । ‘मनुष्य’ छुं

शुद्ध छगूसत्ता दुगु मखु । तर व मानसिक तथा भौतिक अनेक अवस्थायागु समूह (पुत्र) मात्र खः । गुगु उत्पाद-स्थिति-भङ्ग यागु अटूट अखंड धारा न्हाणा च्चंगु स्वभाव जुल ।

फुक्क भौतिक (प्यंगू महाभूत) अवस्थायागु नाप नापं ‘रूप’, हानं फुक्क मानसिक अवस्था नाप नापं ‘नाम’ धाईगु जुया च्चन । ‘नाम’ यागु प्यंगू स्वभाव अवस्था दु ।

(१) वेदना—विषययागु स्पर्श द्वारा गुगु सुख दुःख, सौमनस्य, दोमनस्य तथा उपेक्षयागु अनुभवं ज्वी उकी यात वेदना धाई ।

(२) संज्ञा—विषययात उगु प्रकारं म्हसीका काईगु यात हे ‘संज्ञा’ धाई ।

(३) संस्कार—वितर्क, विचार, लोभ, द्वेष, करुणादि मानसिक कृत्तियात ‘संस्कार’ धाई ।

(४) पाप पुण्य आदि गुलि प्रकारया चित्त दु फुक्कयात ‘विज्ञान’ धाई ।

थुगु प्रकारं ‘मनुष्य’ धेपि न्यागू अवस्थायागु पुत्रः या समूह खः । थुक्कियात ‘पञ्चस्कन्ध’ धाई ।

रूप-स्कन्ध, वेदना-स्कन्ध, संज्ञा-स्कन्ध, संस्कार-स्कन्ध, विज्ञान-स्कन्ध थवहे न्यागू यात पञ्चस्कन्ध धका धाई ।

“यथाहि अङ्ग सम्भारा, होति सहो रथो इति । एवं खन्धेसु सत्तेसु, होति सत्तोति सम्मुति ॥”

अर्थात्-गुगुप्रकारं अलग अलग अंगयागु आधारे ‘रथ’ धका धाई । उगु हे प्रकारं न्यागू स्कन्धयागु आधारे व्यक्तित्वया उपलब्ध ज्वीगु जुया च्चन ।

(छगू सिद्धान्त वयं दनि)

नसा—

(१)

मोहनी बल । थर्म फको फको खर्चयाना सकस्यार्थ
भव्यन्यायका च्वन । मां-बौ, मचा-खाचा, तःकेहे,
वाजु-किजा सकलेमुना ऋःऋः धायक वसतं पुना जुया
च्वन । लर लस्ता माने याना च्वन । तर धंचा ज्यापुया
हुं वास्ता महु । वयाला वा लयगु ज्यां हे लिमला ।
भःगु बुई वा लया च्वन । वालय् सिह्केका छे ल्याही
बल । भुतुली मि मच्या । धंचा ज्यापु.अपदसा छम्ह

मनु जुया च्वन । वयाके
छ्मू आत्माभिमान दु ।
वयागु जीवनया छ्मू
आदर्श दु । लहाते शक्ति
दतले 'मनु' मनु या च्यः
छाय् जुइगु? छे-बुं बन्ह
तया खर्च सिक्क याना
भःऋ धायक मोहनी माने

वाय्मा धाइम्ह मखु । अले धंचा ज्यापुं गय् नख
माने यायी ? लर लस्ता गय् यायी ? नयत् महु बले
भव्य गन ? थ्व जीवने नय्गु हे मखुला माःगु ?

(२)

कला सित । मचासित । नय्मखन । धंचा ज्यापुं

म्ह-पूजा

फिडि-मिलि धायक छे-छे छाय्पा
याय्नु 'म्ह-पूजा' मङ्गल भाःपा
ऋः ऋः धायक सिसा-फल बोया,
याय्वा म्ह-पूजा खे सगं कया
पुलांगु दं फुना न्हूगु-दं क्योया,
उत्सव याय्नु मतमित च्याका ।
भौयागु दिन लुं-खुसी बाः वोगु,

धुयास्वा 'सायमि'

हरेस नल । मानसिक चेतना तं थें च्वन । गांपाखे वन
लुटाः तय्गु छ्मू दल दयकल । अले वयागु ज्या जुल
धनलुटे याय्गु, मोज याय्गु । तर छुं दिन लिपा
सरकारं थ्व खँ सिल अले धंचां भेले यागु फय् नल ।

हानं मोहनी बल । वहे नकसां वहे तालं मनु
तय्सं खर्च याना च्वन । वहे आनंदं वहे उमगं लर
लस्ता माने याना च्वन । प्रजातंत्र सरकार यागु
असीम कृपां भेले च्वंपित नं सागुभिगु नसा बिल ।

ग्राहक भाजु मयजु पित्त

वंगु कौला अंकं आपासिया ग्राहक चन्दा
फुत । न्हूगु दँयात याकनं ग्राहक चन्दा छ्वया
है दी माल । दिसम्बर महीनां वैगु लुम्बिनी
विशेषांक लुमंका दिसँ ।

मोहनी या मतलब खः
सागु भिगु नय्गु मोज
याय्गु भेले च्वंपि मनु
तय्सं हाःहू याना मजा
नं यात । तर धंचाया
मती छु अभाव दुथें
च्वन । दच्छि न्हापा-
यागु मोहनी लुमन ।

नयत् मगागुलि मोहनी अथे वंगु लुमन । थुगुसि
सिक्कव नयत् दु तर अय्नुं फुक्कं कैदीतय् रुवाले
दुःखया चि खनेदु । थ्व छाय् ? कारण ल्वीकेत
धंचां खूब गौर यात । तर, वं ल्वीकेफुगु मखु । गौर
यायां वं अथे हे न्ह्य वय्का छ्वत ।

--श्री शुभरत्न

लोमनी गबले रग घटना जूगु ?
उकी हे थौंयागु शुभ दिन यात
माने याना वया च्वन साख वालकृत
छेखा पात्तकं ऋः ऋः धायक,
मचाखाचा धाको लय्-लय् ताय्क,
'धौ सगं' बीगु गुलि जक बांला,
याय्नु म्ह-पूजा मङ्गल हाला ।

शब्द रचनाया छुं चुलि

(क्रमशः वोगु)

२१—मचा भाषं बहायगु पर्याय वाची छुं शब्द—

हापु-जा, पापा-महि, आखु-लः,
भाभा-द्यो, कुकु-ध्वं, तुतु-दुरु,
ओमा-मां, बा-ब्बा, तायूतायू-तता,
दादा-दाजु, चिचि-ला, काका-तरकारि,
हाः-पालुगु, चाई-साःगु, हाई-बाँलागु,
पुं-भारा च्वनीगु, सुसु-पिसाब याइगु,
भाकुं-कुट्टं वनीगु, ताः-दायूगु, धुकू-घनेगु,
तायूट्टि-न्यासि वनेगु, पची-फेतुईगु ।

२२—झीगु भाषाय् दुगु संस्कृतया छुं तत्भव शब्द—

अजल-(अंजन) गुफा-(गुहा)
कपुल-(कपूर) गामा-(गाम्य)
कुम्भाल-(कुम्भकार) ध्यल-(घृतम)
कोल-(कोलक) च्वामो-(चामर)
गिद्ध-(गृद्ध) जला-(ज्वाला)
जी-(जिर) देखा-(दिक्षा)

२३—प्रायः शब्दया तद्धितांत शब्दे वा संख्या विशेषण शब्द जक विभिन्न प्रकारगु शब्द प्रत्यय ङ्वीगु छुं शब्द—

नाम	प्रत्यय	तद्धितांते	संख्याविशेषणे
सल, किसि, मनु म्ह	सलम्ह	निम्ह	सल दु ।
भया, देमा, खा पाळ	भ्यापाल	स्वपा	भया दु ।

जोड़ा पदार्थे—

खँपा, लहा, खापा पा	लहापा	निपा लहाः माः ।
कलि, खापा	ख्वल कलिख्व	ख्वल कलि दु ।
लाकां, खंमू	जु लाकांजु	ख्वजु लाकां दु ।

ताः हाकागु पदार्थे—

जनि, पँ, बाखँ हाः	जनिहाः	प्यहाः जनि ।
लँ, सँ, बाखँ पु	लँपु	स्वपु लँ दु ।

— श्री आदि वज्राचार्य

टुक्रा पदार्थे—

सि, खँ	त्वाः	सित्वाः	न्यात्वाः सि दु ।
भों, अप्पा	कू	भोंकू	गुकू भों माः ।

ग्वगु पदार्थे—

ध्यवा, भेगः	गः	ध्यवागः	भ्रिगः ध्यवा ।
छू, जाकि, बजि म्हु, यः,	पास	स्वम्हु, नियःदान	व्यु

पुगु पदार्थे—

सु, तरकारि, छालि ठु, कल्ये, देंगा सुठु प्यठु सु दनि हँ ।

त्याःगु पदार्थे

छुँ, वह त्याः छुँत्याः नित्याः छुँ दु ।

(२४) व्याक्क क्रिया वा धातु शब्देतुं प्रेरणार्थक

क्रिया शब्द याय्ज्युगु शब्द—

वर्तमान	भूत	भविष्य
धातु-प्रे०क्रि०,	धातु-प्रे०क्रि०	धातु-प्रे०क्रि०
नये-नके,	नल-नकल,	नई-नकी ।
ब्वने-ब्वंके,	ब्वन-ब्वंकल,	ब्वनी-ब्वंकी ।
सःते-सःतके,	सःतल-सतकल,	सःती-सतकी ।
नः-नकु,	नया-नका, नये	नके (तिनि)
ब्वों-ब्वंकु,	ब्वंका-ब्वंका, ब्वंने	ब्वंके (तिनि)

(२५) थ्व भाषाय् थुगु निगू क्रिया शब्दं

वाच्यया प्रयोगे कतृवाच्ये अकर्मक सकर्मक धातु निगूलिनं बने ङ्वी, कर्म वाच्ये जक सकर्मके प्रेरणार्थक धातुसः “गु जुल” प्रयोग जुया बने ङ्वी । भाव वाच्ये नं अकर्मक मूल धातवी “गु जुल” प्रयोग जुया बने ङ्वी । कर्म वाच्येया कर्म व भाव वाच्य क्रियाय् तृतीयान्त ङ्वी । यथा :—

कतृवाच्य शब्द (क)

अकर्मक क्रिया

घने=घं, घन=घना, घनी=घने (तिनि)

न्हिहे=न्ह्य, न्हिला=न्हिला, न्हिही=न्हिहे (तिनि)
बने=बों, बन=बना, बनी=बने (तिनि)

सकर्मक क्रिया

खँ लहाये=लहा, लहाना-लहात, लहाई-लहाये (तिनि)
क्यायाये=या, याना-यात, याई-याये (तिनि)
मानये=न, नया-नळ, नाई-नये (तिनि)
कर्मवाच्यया शब्द (क)

जा-नकेगु जुळ, नकूगु जुळ, नकागु जुळ, नकीगु जुळ ।
खँ-लहायेगु-जुळ, लहाकूगु जुळ, लहाकागु जुळ,
लहाकीगु जुळ ।

क्या-याकेगु जुळ, याकूगु जुळ, याकागु जुळ,
याकीगु जुळ ।

भाव वाच्यया शब्द (ग)

घनेगु नं जुळ, घंगु नं जुळ, घनागु नं जुळ, घनीगु नं
जुळ ।
न्हिलेगु नं जुळ, न्ह्यगु नं जुळ, न्हिलागु नं जुळ,
न्हिलोगु नं जुळ ।
बनेगु नं जुळ, बोगु नं जुळ, बनागु नं जुळ,
बनीगु नं जुळ ।

न्ह्योने बढेजु

पौ थयन छंगु हे केहेँ मयजु
कशी जुळ जिगु थव मन मन्दिर ।
टांटाँ गँ व डवडव या सलं
फुक फुत जिगु थव तनया पीर ॥
थथे हे बराबर पौ वै च्वंसा
न्हिका जिमित थःनं न्ह्यसा ॥
न्हि फुई चा फुई छानं ला फुई
थुगु गाँ चा नं आनन्दित जुई ॥
सुख दुख खना भयं त्रासं
ग्याना च्वंसा थौं थुगु जगते ।
नेयं नं म्वाली फाय् नं म्वाली
म्बा म्वा सी माली हा मफते ॥

—श्री स्वयम्भूळाल 'श्रेष्ठ'

आराम विराम ला जुयाहे चवनी,
जवतक थुगु संसार दै तिनि ।
न्हि फुई चा वै, चा फुई न्हि वै
जीवन दत ले सुख दुख नं वै ॥
सफल विफल ला ज्या पत्तिकं दु
विफल जुई सुयां यै नं मखु ।
तर सफल धका न्हिले मते हर्
विफल धका खवे नं मते भर ॥
कोशिश यायां न्ह्योने बढेजु
गथे जुई गय् जुई खे मते छं ।
अवश्य छन्हु वै सफल देवी
छंत धाधां दँ दँ दँ ॥

“धर्मोदय” फाईल

वर्ष ५ यागु दच्छियागु नं मुंका छगू हे याना खातगु खोलतया “धर्मोदय” फाईल तैयार यानागु
थन “धर्मोदय” कार्यालये दु । माःमाःपिं भाजु मयजुपिसं याकनं भिके याना दिसँ । मखुसा पत्री धुंका नुगः
मळिका च्वने माली । हानं छको दय्का च्वने फे मखु । मुख्य रजिस्टर्ड डाक खर्च सहित (५॥) जक । भिके
याना दीगु ठिकाना :—
व्यवस्थापक “धर्मोदय”

४, रामजीदास, जेटियालेन,

कलकत्ता - ७

जिगु तृतीय तिब्बत यात्रा

—भिक्षु अनिरुद्ध

“जिगु तृतीय तिब्बत यात्रा” चवथ् त्यना वले च्याई दुबले कर-यात्रा जूगु खँ नं लुमन । जिम्ह पूज्य अबुजु तिब्बत भाईगु निश्चय उबो धुंकूगु हे दुभाग्य वस जिम्ह मां परलोक जूगुलि वनेगु खँ कोदल । छुं दिन लिपा खुला-न्हेला दुम्ह किजा अजि पिनिथाय् तया जितः तिब्बत वना यंकल । थ्व जिगु प्रथमयात्रा भासां ज्यु, शोकीया-यात्रा भासां ज्यु, कर-यात्रा हे भासां ज्यु ।

अन लहासाय् अस्यो जुया सना हाय्कागुलि अनं बनारस बोदिंगे वाय् हल । अन निदँ च्वना थर्ड कलास तक वना हानं हेरामासि नाप तिब्बते बना । थ्व जिगु तृतीय यात्राखः । थुकी नं छुं विशेषता मदु ।

थ्व जिगु तृतीय-यात्रा नं भाक-भाकं वने न्यागु यात्रा खः । श्री साहु कल्याण रत्न गुरुजु नापं छ्वेसां साहुया ताठे नाप लहासा विज्याइगुली जि छम्ह नं दु थ्याक वना । श्री साहु न्हुके सुन्दरया किजा व जि निम्हं ग्यांटोक पाखं बना । छाया धाःसा थ्व न्यासी वनी पिनि लागी छुं अपुगु लँपु खः ।

कालिम्पोङ्गं—फारी

७ जुलाई । १२ बजेती वसे च्वना कालिम्पोङ्गं वनाः थाय् थासे विस्तार जूगुलि बल सन्ध्याइले ग्यांटोक थ्यन । अन थ्यना बांलाक आराम थाय् हेमगावं सम्फु घैगु अड्डाय् सःतिके हल । अन वना । गन वनेगु ? छुया वनेगु ? नां छु ? त्वा छु ? आदि अने तनेगु खँ न्यन । जिमिसं लिप्तः व्यूलिसे च्वया नं काल ।

कन्हे खुन्हु बासं दना भिक्षा पात्र कवखाया सरासर १५ माइल पाखे बना । ४ माइल थ्यन । अनहे जलपान याना ५ बजेती १५ माइल थ्यंक बना । अन नं वहे ताल । जिमित खने व हे

पुलिसतय्सं सःतल । फुक खँ च्वया काल । अनं चवथ् वना म्ह स्युपिं छथव रोके याना तल । छ बजेती दांगोरा घैम्ह थ्यंक बल । वं नं अथेहे अने तने खँ न्यन । विना संकोच व भयं फुक खँया लिप्तः बिया । जित रोके मयात । मुस्कीलया खँ थ्व खः कि कुलबहादुर सिंहया काय्पिं भचा खँलहाय् ग्यागुलि ग्यापिन्त पुलिसतय्सं भन लयात । थ्व खः थौंया राजकमे चारीतय् ज्यु । न्याथे हे दोषी जूसां यदि इमगु नुगःहे ग्याक लिप्तः बी फसा तोःतीगु अथे याय् मफेब निर्दाष जूसां दोषी जू वनीगु । उमित नापं वना यंके धका गुलिभना । तर मफु । जि जुल छम्ह साधारण मनु, इपिं जुल अेळाखं मस्तपिं नर भिम्सेन ! अन्ते उमित तोःता जि लहासापाखे वने हे माल फारिपही वया खुनु उमितं जितः नाप लाक बल । न्यना स्वया बुम्हे जुल कि ग्यांटोक तक लित छबल । अन च्वंपिसं उलिखं छाया लित छवया हल धका बोबिल हँ ! अकि उपिं दाण्डत मनुत ज्वनीपिं मखु, वण्डनीय मनुत खः ।

१५ माइल वना गुंया कापी पुखू चिथाय् चिन-यापि स्वम्ह अफिसरत नाप लात । गुपिं ग्यांटोक बनत वया च्वंपिं खः । अनं भताचा उखे वना निकालं थ्वदुल । अनहे छगू साइन षोड नं दु । परन्तु आःख छगहे सो मडुगु । अले साइन षोडं छं निश्चय याना मड्युसंलि मनं निश्चय याय्माल । अपशोचया खँ खः कि मनं निश्चय जूगु लँ वना मखुथाय् ला बन । लिहां वय्त लिवात । अनहे छथाय् वाय् च्वना ।

कन्हे खुन्हु बासं दना वना छु विठां थ्यबले १०॥ बजे जुल । अन भाजन काय याना स्यासिमा धै थाय् थ्यंक वना ।

११ जुलाई । स्यासिमास चिनी खचरायागु छेँ

जलपान याना ५ मील उखे वना । दोंकर गुम्बा
थ्यन । थौं तुति स्यागुलि आपा बने मफु । २।३ मील
वना बले २ बजे जुल । तारु धैगु थासे बाय् च्वना ।
१२ जुलाई । थौं तारु प्रामं प्रभाते ६।। बजे धौ
धैथाय् थ्यंक वना । अन हे जलपान कार्य जुल । अनं
५ मील वना ११ बजेती घोरा थ्यंक वना अन हे
भोजन याना । अन वं वं २ बजेती जूबले पहाड़
क्वस्सं च्वंगु गुम्बा छगु ध्वदुल । अन जिपिं दर्शनार्थ
वना । अनया लामाजुं जिमित सभ्यतानुसार स्वागत
यात । विश्रामया लागी आम्रइ यात । लँ-खँ नं
कन । पलख च्वना लामाजुया कथनानुसार वना
डाकं ध्वदुल । बासं च्वने धका वना चिनीयात जाय्क
च्वना च्वने धुंकल । निराश जुया फारि हे थ्यंक
वनेमाःगु अनिवार्य जुल । अकिं पला ततः पला याना
वना । तर ववं मथ्यं ववं मथ्यं । हानं गुलि बने मानी
छुं मस्यु । धो ख्युंसे च्वना वल । वा वल । वं व
ततः सकं फ्युं नं वल । नुगःचु हे थुरु थुरु खाक
चिकुया वल । बल बल फारी स्यामु-कापुया कोठी
थ्यन । मानो थःगु विहारे थ्यं थें हे आनन्द जुल ।

पंक्षीया म्ये

वयागु कोमल जीवन गुलि हिंसि,
पपू-पिपू वं संका फिरि फिरि,
वयागु हृदये पिञ्चया च्वंगु,
आनन्द व सुख न्यंका भोत,

पासा, सो पक्षी म्ये हाःगु !

देह रूप गुलि सुन्दर हिंसि दु,
मन लवय्क लुंया पंजः नं दु,
नय्गु त्वन्यगु नं दु वया अन हे,
वया उकिं लो वल म्ये हाले ।

पासा, सो पक्षी म्ये हाःगु !

फारि

फारि छगु देश खः । थुकिया उत्तर-पूर्व दिशा
पाखे बसुन्धरा देवी बिज्याना च्वंगु दु हँ ! उकिं हे
थन गबले सं च्वापुं खालि मज्जुगु पहाड़ छगः दु ।
थुकिं हे थन न्ह्याबलेसं चिकूगु । थन मेथाय् २ खया
चिकूगु मात्रा अपो । थन शीत आपागुलि छ्व हे नं
पाके मज्जु । थन छ्वपीगु हे केवल ताठे तय्त व
घान्या लागी । अथे नं थन घान् हे छ्वयासिनं मू वं
थन चिकुलां च्वापुं त्वपुया फ्युं जके वया च्वनी बले
छँ पिहाँ वनेगु गन छँ यागु खापा हे नं चाय्के मजिया
च्वने यो । हानं वर्षाऋतुं वनावना थाय् ध्याचः ।
त्वनेगुलः फोहर । थनयात अन्न माक फारिं न्हिच्छिया
लँ उखे पहाड़ हईगु खः । आश्चर्यया खँ थ्वखः कि पूर्व-
पाखे पहाड़ छगः जक पाःगु दुक्पा देशे धाःसा वा
समेतं पाके जू । फारी धाःसा छ्वहे नं पाके मज्जु ।
घान्या लागी छ्व हलेगु । थ्व खः प्रकृतिया खेल !

(मेगु छिपा)

—कुमारी नारायण देवी 'प्रधान'

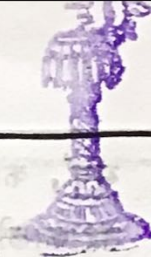
पासा, सो पक्षी म्ये हाःगु

धाय् मदु पासा वं म्ये हाःगु,
बन्दी-जीवन-बाखँ कंगु,
पंजःया मंगःया पासा,
हृदययागु घाः गबले लनिगु ।

घा छं उकिं व पंक्षी ख्वःगु !

अमूल्य जीवन व्यर्थे वैगु,
माल फुका छ्वे पंजले च्वना,
स्वतन्त्र मज्जुगु नय् त्वन्य दुगुसां,
मज्जु लुंया सां बन्धन-जीवन ।

घा छं उकिं व पक्षी ख्वःगु !

वैरया लिसः प्रेमं व्यु

१०००

अनु०-भिक्षु अगगधम्म

वैगु नां मोलिय फग्गुण । व बौद्ध भिक्षु खः । चान्हं न्हिन्हं संघे च्वनीम्ह भिक्षुनीपिं नाप च्वनीगु तथा अपिं नाप अनेक प्रकारया आलाप-प्रलाप याना च्वनीगु । यदि वयात सुं गुम्ह भिक्षुनी यागु शिकायत यात धाःसा वं अमित बोवीगु । दुतकार याईगु । थुलि जक मख्, अमित अपशब्दं धाईगु । वेंत संघया अदालते अभियोग नं चले याईगु । संघे च्वंपिं फुक्क भिक्षुपिं वयागु थुगु व्यवहारं ल्ये पुळ ।

उगु समये गौतम श्रावस्ती जेतवने विज्याना च्वंगु खः । मोलियफग्गुणया व्यवहारं छम्ह दुःखीत भिक्षु गौतम बुद्धयाथाय् वन तथा बसपोल यागु चरणे प्रणाम याना छखे लिक्क फेतुत ।

गौतमं भिक्षुया दुखी व ख्युंगू ख्वा खना धैवि ज्ञयात—“छु खः भिक्षु ? छु संघया व्यवस्था स्यनला ? अथवा सुं गुम्हसिनं उकीया नियम यात तोठुला छंगु मनयात दुःखे याय्त प्रयत्न यातला ?

भिक्षु सुंक च्वन । वैगु मिखाय् ख्वविं जाल । वं भतीलिपा हृदयया फुक्क वेदना शब्दे एकत्रित याना धाल—“भगवान ! संघया प्रबन्धक मालिय फग्गुणयागु व्यवस्था स्यना च्वन । उगु संघे च्वनीपिं भिक्षुनीपिसं अधिक संसर्गं तथा च्वन, खँ-खँ मनूतय्त बोविया च्वन । मनूत वैगु थुगु व्यवहारं ल्ये पुया च्वने धुंकल । आकुल जुया वे धुंकल । गौतमं ताउत तक्कं मनं मनं विचार याना वं च्वन । हानं भिक्षुयापाखे स्वया उत्तर बिल—“भिक्षु ! हुं ! मोलिय फग्गुणयात जिथाय् छोया हति ।”

छुं भती लिपा फग्गुण बल तथा गौतमयात प्रणाम याना छखे लिना फेतुत । गौतमं न्हापां रहस्यमयी दृष्टिं वैगु आकृति पाखे स्वल, हानं छुं भती सुंक च्वन । गौतमं धाल “फग्गुण ! छु संन्यासी खःला

मखु ? छं संसारया ममता त्याग याना उकें विरक्त धारण याना काय् धुन मखला !” फग्गुणं लिसः बिल—“खः तथागत ! जि संन्यासी ।”—जि संसारं विरक्ति धारण याना कया मखुला ?

“एसा छं भिक्षुनीपिं नाप अधिक संसर्गं छाया तथा च्वनाले फग्गुण ! साधारणं साधारण खें छाया तँ पिकया च्वना ? भिक्षुनीपिं शिकायते छाया मेपिं नाप ल्वाय्त तैयार जुया च्वना ? थ्व फुक्क खँया छंके छु लिस दु धा, फग्गुण ! छु थ्व फुक्क खँ संन्यासी जीवन यात कलङ्कित याई ला मयाई ?

फग्गुण सुंक च्वन । अपराधीया छांतं गौतमया ख्वा स्वया च्वन । थुलि सिवाय् वं याय्छु फु ? लिसः जा वैके छुं दुगु हे मखु । गौतमं फग्गुणयात अपराधीं थें कोछ्ना च्वगु छयँ खना प्रेमं वेगु छयँले ल्हा तल । तथा थःगु अमृतमयी वाणीं वयात उपदेश बिल—

“फग्गुण दया तेगु स्यं, प्रेम याय्गु स्यं । क्रोधयात थःगु मनं लिक्कया व्यु । सुयातं भूलं हे गबलें कडागु खँ ल्हाय् मते । यदि गबलें छंगु मिखा न्ह्याने सुं भिक्षुनीपित याकनं, अभित यंत्रणा व्युमां, छं क्रोध मयासैं च्वं । चोटया लिसः प्रेमं बीगुहे अत्युत्तम ज्ञी ।”

फग्गुणं गौतमया खँयात अभिनन्दन याना श्रद्धां छ्यां कोछुकल । स्नेह व भक्ति मिखाय् भोवया बल । प्रेमया सजोव रठ्ववि मिखा कुतुं बनीन गौतमं फग्गुणया मिखाया रठ्ववि स्नेहं हुया हाकनं धया विज्यात । फग्गुण ! चित्तयात शुद्धयाना ति, क्रोधया हायात हृदयया दुनं नसैं ल्ये थना वां छो । साधुताया वाह्य स्वरूप बांमळईन । वेगु छन्हु मखु छन्हु रहस्य चाली । न्यां, जि थुंके हे छंत बाखं छपु नं कने ।

न्हापा छन्हु थ्वहे श्रावस्ति नगरे छन्हु वैश्य गृह-

पति च्वं च्वंगु खः। वया कलाया नां वैदेहिका व गृह
कार्ये आपालं चतुरम्ह खः। स्वे बले नं अत्यन्त रूप-
बती। वैगु कीर्ति आस-पासे प्यखें फैले जुया च्वंगु दु।

वैदेहिकाया छम्ह दासी दु, दासीया नां काली।
थः स्वामिनीया प्यखें कीर्ति फैले जुया च्वंगु खना
कालीया मने थव विचार उठे जुळ कि जिम्ह स्वामिनी-
यात मनूतेसं छाया गुण-गान घाना च्वन ? छु धात्थें
व पूज्या खःला ? छु धात्थें व दयामयी खःला ? धात्थें
व पूज्या खःला ? धात्थे छु वैगु हृदये क्रोध मदुला ?
छु बं धात्थें असाधारण अपराधिपित नं क्षमा यायगु
स्यूला ?

कालि थः स्वामिनी या परीक्षा कायगु शुरुयात,
दासीजा खःगु हे ! बिचा यात, यदि ज्या-खें धिला
यासा व अवश्य हे जि खना तँचाई। बस, सर खनु
लिबाक ज्याय वल।

तँचाया च्वंम्ह वैदेहिकां काली न्ह्योने खन। तँ
दासी वल। अले धाल—“छाय्, अरे दुष्ट, छ थुवेत
गन ? सुथे ज्या यायत छाया मवया ? मस्यूला,
लिबाय व गृहपतियात कष्ट ज्वीगु।”

काली यात तीरया निखाना तप्यंक लात ! वया
जा थव मतलब हे खः ! वयाजा थव सीके हे माळा
च्वंगु कि स्वामिनी वास्तवे दयाळु वा केवल घोने हे
जक उकीया स्वांग यागु। आः व नियमित रूपं ज्याय
लिबाकी म्ह जुळ।

निह निह हे वा न्ह्याया जागे ज्वी ! निह निह हे
असभ्य वचन बोवीगु !! वैदेहिका मि च्याना भुनु

भुनु, कालीयात अनेक प्रकारया करा शब्द न्यंकीगु
तर कालीयात छगु प्रकारं आनन्द जुया च्वन, तर
क्रोधया थुगु मंजीलं व वैदेहिका यात तोतूगु हे मखु,
बयाजा स्वे माळा च्वंगु वैदेहिका या क्रोधया अभिनया
आखिरे छन्हू वैगु मनोकामना पूरे जुळ—वैगु मिखां
वैदेहिकाया ग्यानापुगु रूप दर्शन जुळ।

काली यागु पुकारं उखें-थुखें च्वंपि मनूत मुन। हीं
मो लहुया च्वंम्ह काली ! गुम्हसिनं वयात खन, उम्ह-
सिगु स्हुतुं थव सः प्याहा बल—“वैदेहिका ! छं थव छु
यानागु ? छला साधु देशे राक्षसिनी थें प्रतीत जुया
च्वन !” बस, उखनु नसें वैदेहिकाया कीर्ति—चन्द्रमा
अष्ट जुथें जुळ। व आः जन मंडलाया बिचे दयामयी
या स्थाने वज्र हृदया धायगु थाले यात। भिक्षु ! वैदे-
हिका थें घोने साधुता या ढाँचा याय मते। आत्माया
शुद्धता हे शरीर या बास्तविक सौन्दर्य खः। छं थुकी-
या हे अनुस्मरण या, थुकीयात हे थःगु जीवन जप
या, महामन्त्र देकी।

भिक्षु फगुणया हाकुस्य च्वंगुखिति हिया छ्वयाथें
तुईस्य च्वन। वैगु मुख-मण्डले छगु तेजो मयी आभा
फुति छफुति लात। वं गीतमया चरणे प्रेमं प्रणाम
याना लिखः बिल—“आः थथे हे याय भगवान !”

‘आः थथे हे याय (थथे हे ज्वी) भगवान !—
फगुणया थुगु सःले गुलि दृढता दु, गुलि भक्ति दु !!
शायद योगी गीतमया आत्माया नं छुं शन्तोष प्राप्त
जुळ धासा थुके आश्चर्य हे छु दु ?

धन्यवाद !

भिक्षु अनिरुद्धजुं लहासा बिज्याना “धर्मोदय” ३०।४० प्राहकपि दयका बिज्यात। गुगुज्याया भार
श्री साहु त्रिरत्नयात बियाबिज्यात। उक्त निम्ह व्यक्तिपिन्त नं जिमिगु विशेष धन्यवाद दु। लुमंका तथा
दिसं थव धन्यवाद ले थुयाकायगु धन्यवाद सरोवरगु मखु। थव खः धर्म, साहित्य, भाषाधिया पाखें प्राप्त जूगु
धन्यवाद ! नापनापं लहासा निवासी श्री नेपाली दाजुकिजा पिंत नं प्राहक जुया दीगु लागी धन्यवाद दु।

उगुं थुगुं

—सकसिगुं

[पाठक भाजु मयजुपि, न्हू-दँया प्रथम अंकनिसँ “लुमंका तयादिसँ” “मनोरञ्जक” “न्हासःलिसः” “क्वाः” “का सीका दी फुला ?” आदितया उगुं थुगुं पृष्ठ शुह जुल । फुफुम्हं फुफुगु योयोगु विषय च्वया है दिसँ । न्हागु खँ च्वया है दीसाँ सम्पादक-यात पौ व थःगु नां तथा ठीकाना तया है दीगु छता लोमंका दी मते]—सम्पादक ।

लुमंका तयादिसँ

प्रज्ञा गन च्वनी ?

“भन्ते ! प्रज्ञा गन च्वनी ?”

“महाराज ! गनं नं मखु ।”

“भन्ते ! अथे जूसा प्रज्ञा द हे मदु ?”

“महाराज ! फय् गनच्वनी ?”

“भन्ते ! गनं नं मखु ।”

“महाराज ! अथे जूसा फय् द हे मदु ?”

—मिलिन्द-प्रश्न

× × ×

“थौं जि थःथम्हं थःगु लेख खुना !”

म्हिग “धमोदय” वल । तर जिगु लेख मदु ।

छाय् तया महःगु धका छको सम्पादकयात मनं मने साब उवीक बोबिया ।

चट्ट मेगु छगू छवेगु विचार वल । भट्ट लेख-फाईल पुईका । छगू छगू याना भगाः भग भिगू लेखनि खुना छाय् ?-थःत थःम्हं बाँमला ताल । थासे थासे भूल, टरुटि खन । गुगु लेख च्वयाबले जिगु मने प्रसन्नता व अभिमानताया सिमाना मदुगु खः ।

हाँ, अले लेख तया महःगु कारण बुझे जुल । अले मनं मनंतुं सम्पादकयाके क्षेमा फवना । —सुदर्शन

× × ×

कर्मवादी जु परन्तु निराशवादी जुई मते ।

—भिक्षु अमृतानन्द

× × ×

भीगु भाषाया थौंतकं पिहां बोगु सफूत मध्ये नुगः धाय् लोगु “नुगः” हे खः । नुगः नां व ज्या मिले जू ।

—प्रे० ब० कंशाकार ।

क्वाः

(१) बा पिने म्हुतुसि दुने छु ?

(२) छाना नय् मज्यु तःसि छु ?

—अजि बालकुमारी

(३) थ्यूसा थी फु, स्वय् धाःसा कयने मफु छु ?

(४) तुरन्त बने फु, वंथाय् खंके फु, तर वना च्वंगु खने मदु छु ?

—चैतन्यमुनि बज्राचार्य

(क्वाःया लिसः नवेम्बर महीनाया दुने हे थ्यनेमाः ।

नियम फुकक न्हापा थें ।)—सम्पादक ।

का सीकादी फुला ?

(१) अमलेख गंजं बीरगंजतक सँहे मसँसे छु वना च्वंगु दु ?

(२) करुवाया अःखुँ गुख्ये पट्टी लाई ?

(३) छि, समुद्रे कुटुं वंसा न्हापालाक छु जुई ?

—केशवलाल ।

(४) यदिछिकपि वचूगु वसतं पुना ह्यारँगु विजु-लीया प्रकाशे च्वंसा छिगु वसः गथे च्वनी ?

(याना मखसे लिसः च्वेदो माः)

—“नुगः”

सीका तय्माःगु खँ

लक्ष्मी थीरं मखं !

प्राण थीरं मखं !!

युवावस्था नं थीरं मच्चं !!!

संसार न्हावले हिला च्वंगु दु । तर संसारे किर्ति
व धर्म हे जक थीरं च्वं ।

+ + +

शरीर अनित्य, मेगु छु नित्य ज्वी ?

मनोरञ्जन

छगू थासे निम्ह मिखांखंपि व छम्ह मखंम्ह मनू
चवनाचवन । मिखां खंपि निम्हसिया खँ लहालहां छुं
नयाचवन । कांम्हं इमि नःगु मिखां मखंसां न्हायपनं
खं । इमिम्ह तु संगु सः न्यना ई घुटु वंका चवन ।
उकी मध्ये छम्हसें च्वाक् खँ खँ धाल—‘ए महि-
गपायसकं साःलहा ?’

कां—“साळा साः तर म्हुतुं मखु मनं मनं !”

+ + +

न्हासः लिसः

पाठक—“सम्पादकजु ! धर्मोदयं धर्म उदय
यानाचवन ला पापया ?”

सम्पादक—“धर्मात्मातयनिति धर्मया । पापा-
त्मातय निति पापया ।”

पाठक—“छिगु निति ले ?”

सम्पादक—“जिगु नितिला थवपूथले च्वंगु लेखते
लेखक पिनिगु तँ स्वयगु, धुकिं नयगु, म्हुतु फयगु,
सुं लेखकं च्वःगु खँ सुयां चित्त बुझे मजुल कि तँ
म्बयका लाकपाक बोविया हैःगु पौ ब्वनेगु !”

+ + +

गुरु—“जि बाखं छपुकने छं बांलाक मनतया न्यं
न्हि ?”

शिष्य—“दे, दे, बरु जि मनतया न्यने बले
अलसि चाया बांखँ दी मतेसा न्हि ?”

—आदि वज्जाचार्य

छु दिसँ लुमंका तैदियागु दुला ?

(क)—सिद्धार्थ गोदँ दुबले गृहत्याग यात ? गोदँ

दुबले ‘बुद्ध’ जुल ? गोदँ दुबले परिनिर्वाण जुल ? (सफू
मपवीकूसे लिसः बीमा)

(ख)—महात्मा गांधी छु दिने गुलि इश्वी जन्म
जुल । छु दिने दिल्ली वयकया देहान्त जुल । (गनं
मखसे लिसः बी माः)

(ग)—“धर्मोदय” या कहानी अंक छु महीनां
पिहां वोगु ? उकी दके च्वे स्वैगु लेख दु ? दके क्वे स्वैगु
दु ? (हानं छको “धर्मोदय” थ्यू मधसे च्वेदी माः)

छन्हुया खँ

(म्हीगु जीवने गुलि मूवंगु घटनां जाया च्वंगु दु व सकसें
स्यूगु खँ खः । छिकपिनि जीवने नं बराबर अजागु हे मनोरञ्जक
तथा आदर्शनीयगु घटना जूगु दै । छगू निगू घटना च्वया है
दिसँ । फति फतले घटना जूगु दिं नं च्वया दी माली ।)—सं०

जि व घटना लोमंके धका गुलि सना तर लोमं-
के मफु । विश्वन्तर जातक खन कि ला व घटना
फुकं हे न्हाने च्वं वई ।

वंगु ४ अप्रैलया खँ । जिपि प्यम्ह पासापि मुना
खँ लहाना च्वना । जिम्ह छम्ह पासायाके लहाते न्हूगु
विश्वन्तर जातक सफू दु । छम्हसें त्वाक् धाल—“छं
निगू विश्वन्तर जातक दु मखुला ? जित छगू ब्युरे ।”

मेम्हं न्हिला धाल—“क्या फरसात ! धया नं
दान काय धैगु दैला ?”

“आम सफू छंत ख्येल मदुका ।”

“छाय ?”

“आमथे कंजूसम्हं आम सफू स्वयां छु ख्येल दु ?”

“एसा, म्वालका । जिला कप्ति हे का ! छं थव
सफू स्वया छंके दक सफू जित बीगु खःला ले ?”

“आम हे ला विश्वन्तर जातक स्वयाया फल ?
छंला विश्वन्तरया आदर्श मका तुतितःपुम्ह ब्राह्मणया
धका आदर्श काल ।”

“अले जि न्हिले फी मफुत । जि न्हिलागुलि
सकलें इति इति न्हिल !”

—सुदर्शन

शान्ति

—“कुमार”

[छगू शान्तिपूर्ण नगर । थव नगरया नरनारी-
पिनि हृदये न छुं चंचलता दु । न परस्परे छुं द्वेष-
भाव दु । न मोह दु । न छुकीसनं राग दु । फुःकं अना-
सक्त जुया थःथःगु कर्तव्य पालन याना च्वन । न छुं
कोलाहल दु, न हर्ष दु, न विषाद, केवल शान्तिजक
दु ।.....अचानक नगरयागु लुखां छम्ह मनु दुहां
वल । वयाके चञ्चलता दु । वयागु खुवालं सी दु कि
ब दिक्क जुयाच्वन । व वेदनां व उत्तेजनां हाला
च्वन ।]

पथिक—“गन दु शान्ति ? शान्ति गन दु ? उफ्
गुलिजक अशान्ति थव अभागी दुनियाय् !”

[वयागु थव हालं खना जवं खवं च्वंपिं निम्ह
प्यम्ह मनु तय्गु हृदये मैत्री व करुणां जाल । उपिं
मध्ये छम्ह वयान्होने वना मधूरं धाल]

नागरिक—“भो दाजु ! छि छाया थये हाला
दिया, स्वयादिसँ (छखेर च्वंगु सालीक पाखे क्यना)
थव बांलागु सालीकया जगुलहाते तमाम भोग ऐश्वर्य
व सुख दुःख दु । गुगु छि कल्पं कल्प तक भोगयाना
दीसां फुई मखु, मेगु लहाती छुं हे महु, खालि शान्ति
छगू बाहेक । स्वया दिसँ, थुया शक्ति छित धाःगु पुरे
जुई ।”

पथिक—“थव सुयागु सालीक खःले ?”

नागरिक—“थव न्हापांसिं थन दयाच्वंगु खः
थुकीयात जिमिथाय्यापिं नागरिकपिसं चित्तदेवया
सालीक धका धाई । थुया न्होने च्वना फोनादिसँ,
जगु लहाःयागु फोसा जगुलहाःयागु प्राप्त ज्वी । देपा
लहायागु फोसा देपा लहायागु प्राप्त ज्वी । थुया
खुवाले स्वयादिसँ छुं खँ न्यनाच्वंगु भाव स्पष्ट खने
दु । मानों थौं छिके न्यनाच्वन शान्ति छखे पाखे दु,
भोग, सुख, दुःख मेगु पाखे दु । गुगु यः उगु धाः ब

निताय् छता जिं बी । गुगुयः ? का धयादिसँ ।”

[पथिकं छुं मधाः ताउतक जगुलहापाखे मिला
ब्वया च्वन]

नागरिक—“थये ज्वीगु उचित्त मजू । यदि
शान्ति हे माःसा ऊ (पचिनं क्यना) उगु लँ तय्यं
कासँ अले छगू बजार वै अन न्यनास्वयादिसँ ।”

पथिक—“छितः धन्यवाद !”

* * *

[शान्ति बजार । बजारया दःथुसं छगु भराय्धंगु
ह्याउंगु ‘साइन बोर्ड’ खयातःगु दयाच्वन । उकी ततः
गोःगु तुयूगु आखलं च्वयातल “शान्ति थन दु, उचित्त
मूल्य बिया कयादिसँ” हानं वया क्वसं भवाचि-
गोःगु आखलं च्वयातल “शान्ति सत्ये दु, वया मूल्य
खः त्याग ।” बजारे किम्ह किंनिम्ह मनु उखे थुखे
जुया च्वंगु खने दयाच्वन । मी पथिक नं थव बजारे
थयंकः वल अन निम्ह प्यम्ह बंजा तय्सं न्यन]

बंजा—“शान्ति माःला, शान्ति ?”

पथिक—“अवश्य, गुलि काय्गु ?”

बंजा—“छि गुलितक बिया दी फु ?”

पथिक—“जिके दःक धन बी फु, प्यंगू न्यागू
छाल असर्फी !”

बंजा—“अहं, उली मगा ।”

पथिक—“छे बुं स्मेतं ।”

बंजा—“उलि नं मगा ।”

पथिक—“मेःगु जिके छु छु दु बनं ।”

बंजा—“अहं मगा ।”

पथिक—“उलिसिबे मेगु बीगु हे छु दु धका ? का
जिगु शरीर नं ।”

बंजा—“उलि नं मगा ।”

पथिक—“जिगु मन चित्त फुक-फाकंका जिल
ला ?”

बंजा—“घातें खःला ?”

पथिक—“घातें ।”

“मन, शरीर, फुक जित बियादिल धायबला जि
धाः थे याय् मालीनि ।”

पथिक—“अवश्य ।”

बंजा—“छिगु त्याग पक्का जुल मखुला ?”

पथिक—“पक्का ।”

बंजा—“अथेसा, न्यना दिसैं, शील पालन याना-
दिसैं, सुयातं भ्याःभचाहे दुःख ज्वीगु ज्या याना
दीमते । थःगु हृदये सत्य तथादिसैं, छित शान्ति प्राप्त
ज्वीगु जुल । छिगु त्याग पक्का खःसा, छि शान्तिया
मू पूरा पूरा बिया दीगु खःसा, अवश्य छितः
शांति दत ।”

पथिक—“अवश्य ?”

बंजा—“अवश्य ।”

पथिक—“जिगु ध्येयला थव खः कि मेपि संसा-
रया दुःखीपिनि निति शान्ति हय्गु ।”

बंजा—“ठीक ! अयसां स्वयं शान्ति प्राप्ति
मयायकं दुनियाय् शान्ति हय् हे फैमखु, प्रयत्नसम
याय्फै ।”

पथिक—“अथे घैला ?”

बंजा—“अले ।”

पथिक—“आखिरे शान्ति या मू छाया थुलि मछि
जुल ?”

बंजा—“स्यूला छि ! बरु मुलुया प्वालं किसि
दुहां वनी, तृष्णा व लिप्सां जाःगु हृदय शान्तियागु
स्वर्गथे तःबालागु लुखां दुहां वने फैमखु । भासैं,
शान्ति या उचित मूल्य बिया दिसैं सत्य-नगर या
नागरिक जुयादिसैं ।

[पथिक यागु ख्वाले प्रसन्नताया चिं खने दत]

भंग—

ए भंग !

ए बांलाह् भंग !!

जगते छह् दीनह् भंग !!!

थन छकला वा,

जि छंत मर्चांसिं प्रेम याना,

आःनं याना हे च्वना,

भविष्ये नं याना हे च्वने, जि योह् भंग !

उखुनु कीपिं निह् बाय् माल !

थौं कीपिं निह् हानं मिलाप जुल ।

छंत खना जि साप खुशी !

जिखना छंत खुशी मजूला ?

छ जिखना तँ म्वया लाकी छु ?

वय् मखुसां छकला स्व !

स्वय् नं मखुला ?

—श्री “नेवा”

पक्का छ जिखना तँम्वल !

खः ला ?

छंगु उपरे जिगु गुलि प्रेम दु, स्यूला ?

आशा याना च्वंमहसित थथे निराश याय्गु पाप !

थवला छं नं सी हे माः ।

धा—

जिं छु कसूर यानागु दु ?

गुगुलिं याना छंत थपाय्सकं आघाट् जुल !

जिगु पालें छुं कसूर जूसा माफ याना ब्यु !!

वाः—

आःला छः प्रफुलित जुईला ?

हां ! छंगु मिलाय् खोबि गथे ?

खोयाला छ ?

तर—

जि चाहे मचाः !!!

मचाखाचा—

मौका

—बिद्यार्थी सुरेन्द्र मणि (बुटवल)

थ्व छपु कहानी खः । कहानी सत्य खय्मा चाहे मखय्मा थुकी आदर्श दु । मौका धैगु सदां वै मखु । मौका स्वया ज्या मयाय्व लिपा पछतावे जुया च्वने-मालीगुया उदाहरण थ्व कहानी दु ।

छगू देशे छम्ह जोगी दु । व जोगीयाके छगू थुजागु आर्थीक साधन याय्गु यन्त्र छगू दु । व यन्त्रयात सालिकराम धाई । छन्हु व सुथे नःसा बहनी नय्त मदुम्ह गरीबयाथाय् वन । वं गरीबयात सालिकराम बिया धाल—“छ गरीब ! छं थ्व सालिकरामं धन उदपादनया । जि तिर्ययात्रा छको बना वय् । थ्व छंथाय् बाँलाक तयाति । थ्व सालिकरामं थ्युक नँ लुँ जुई । छं यको लुँ दय्कि । तर जि छगू अबूल याका वने । जि भिच्यान्हु तक्क तिर्ययात्रा बना ब्याहाँ वय् जि हिं धाय्साथ १ सेकेण्ड हे बिस्तार मयासे बीमा । आसे पलख भतोचा लुँनि दय्के धाय् दे मखु ।”

गरीबं व छँ स्वीकार यात । जोगी सालिकराम बिया तिर्ययात्राय् वन । व बजारे वना लुँ दय्केत नँ नया वन । बजार दक्को चाहिल । स्वया स्वया थाय् नँ थिके चाःगु लि लुँ दय्केत नँ मन्यासें लिहाँ वल । हानं निन्हु स्वन्हु दुखुनु नँ बजारे नँयाभाः बुभेया वन फन थिके जुवाच्वन । अले व काय् ल जुया लिहाँ वल । एवं प्रकारं नँ दनी अले जक न्याय् धका आशा कया पियाः च्वन । भिच्यान्हु दुखुनु जोगी त्वाक् थ्यंक वल । वया धाःसा नं थिके चाःगुलि लुँ दय्के हे मधुं कृनि ! जोगी—“हिं जिगु सालिकराम” धाल । वं घौछि आसे जि लुँ दय्के हे मखनि धाल । हानं जोगी धाल—“छं कबूल यानागु लुमंकि । हिं भट्ट माल ।” गरीबं थःतथःमं धिक्कार व्युब्युं सालिकराम लित बी हे माल ।

जोगी सरासर थःगु लँ लिना वन । गरीब पछतावे चाचां च्वनाच्वने माल । उकिं भ्नीसं मौका स्वया ज्या याय् सय्केमाः ।

फवर्गी

—श्री धर्मज्योति

छँ छँ पत्तिकं चा चा हिला
जाकि छम्हू फोनेगु,
लुष्ठा, ठग, पाजी धाय्का
फोना फोना जि नेगु ।

चिरिचिरि बागु बसत्र जिगु
हाःकुसे प्वा प्वा गंगु,
धेधे चूगु शरीर जिगु
क्वें हे पू-पू सी दुगु ।

वारँगु घाय्या लासा दुगु
नीलाकाश पौ दुगु,
चान्हेया चन्द्रमा मत दुगु
थो हे खः बास जिगु ।

छिः छिः व दूर दूर धका
घृणा जित याइगु,
जि नं मनू खः तर जित
फवर्गी धका धाइगु ।

ईर्ष्याया अभिशाप

श्री चैतन्य मुनि वज्राचार्य

परापूर्व काले दु, छगू अनघोर बन ।
 नसा माः वने धका, बनं व प्याहां वन ।
 ववं ववं छग छर्थोंनं, छथाय् छगू खन ॥
 आकाशं क्वाहां वया, व थासे थ्यन ।
 अमृतया बुटी छगः, प्यंग मिखां खन ॥
 हथासं छग छर्थोंनं, प्वाथे दुने थन ।
 सवा काय मखना, मेम्ह छर्थोंनं न्यन—
 “गजागु छंगु मन ? हे लोभी शकुन !
 प्रीति छंके भ्या हे महु, धन्धुवर्गस नं” ॥
 थुलि धाय् धुंका वं, नं मवासे च्वन ।
 समभे यासे मेम्हसिनं, क्वे च्वंगु खं कन—
 “निगः छर्थों दुसां, म्हीगु, छगूहे खः तन ।
 छं नसां जि नसां, व हे प्वाथे वून” ॥
 हानं छन्हु मेगु थासे, नसा माः वन ।
 लुइकल मेगु छर्थोंनं, छग विषया कणः ॥

न्हापा नय् मखंम्ह, हर्ष जुया च्वन ।
 त्वाथं निको खितु खिना, घुटुक याय् तेन ॥
 थव खना न्हापायाम्हं, लिगना च्वन ।
 नय् मते लघु-भ्राता, जुइ म्हीपिं मरण ॥
 कोटि कोटि जिगु विन्ति, वया छंगु शरण ।
 थव न्यना मेम्हं धोल, क्रुध जुया क्षण ॥
 जुया वया बुद्धि हीन, याय् तेन रण ।
 “थः जक धिच्चे याइम्ह, छंके महु गुण ॥
 जिगु भाग नसा खना, जुयाला छ जलन ? ।
 सवाः छंत कायके मखु, याय् छंत दमन” ॥
 थुलि धया छकलं, नुना छोय् तेन ।
 हानं छको मेह्हा सिनं, विन्ति यासे पन ॥
 उपदेश मन्यंसे वं, कथुं दुने थन ।
 प्वाथे दुने दाहाजुया, तोता वन जीवन ॥
 न्यना दिसँ दाजु किजा, दतले म्हीके जलन ।
 ईर्ष्यां याना नाश ज्वीगु, थवहे खः चलन ॥

सफलताया लँगु—

श्री चिरकः भाइ ‘रमण’

संवर्षमयी थव विश्व मखुसा
 सृष्टिकारया गौरव गन दइ !
 जन्म मरणया नियम महुगु सा
 थुगु जीवनया ममता गन दइ ?
 उन्नति अबनति धयागु महुसा
 प्रगतियागु थुलि महत्व गन दइ ?
 अशान्ति धैगु भयानक मखुसा
 शान्ति धका सकस्यां प्रिय गन ज्वी !

क्रान्तिं जगते शान्ति महइसा
 क्रान्ति हनं थन याय्त सुनांस्वै !
 संवर्षमयी जीवन घाना
 संघषे खना ग्यानां गय् ज्वी ?
 निखें पराजित ज्वी हे म्वासा
 विजयी ज्वीगु सुनां वःयाइ ?
 विफल ज्वीगुया भय हे महुसा
 सफल ज्वीगु यत्न सुनां याइ ?

आगामी दिसम्बर महीनाया विशेषांक पत्रिकाया लागी यथाश्रद्धा निम्न निम्ह सज्जनपिसं चन्दा बिया दिल् । उक्त निम्ह दातापित नं जिमिगु धन्यवाद दु । विश्वास दु, मेमेपिं श्रद्धालु दातापिसं नं याकन विशेषांकयात चन्दा बिया है दी ।

श्री स्वयम्भूलाल श्रेष्ठ (भद्रपुर)

१५)

श्री ज्ञानवीरसिं (ल्हाकंपाला ल्हासा)

२)

समाचार

(खजा थव समाचार वंगु कौला अंकयात हे लाक वोगु खः। तर स्थान अभावंयाना थुगुसी तयू माल) —सं०

नेपाल। वंगु गुनपुन्ही खुनु श्रीसाहु तुलसी-नारायणया छे वयूकया सकल परिवारपिनि श्रद्धां भिक्षुसंघपि महापरित्राण मण्डपे बिज्याकल। दके न्हापां भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविरं पञ्चशील बिया बिज्यात। तदन्तर महापरित्राणया महिमा भिक्षु अमृतानन्द स्थाविर द्वारा जुल। ६ बजेनिसे महापरित्राण शुरू जुल। न्यौवोपि श्रद्धालुपिसंनं चच्छिन्ह्यो हे मवयूकुसे साधुकार व्यु व्युं पुण्य संचययात।

खुनुहे भिक्षुसंघपिन्त सपरिस्कार सहित संघ-भोजन नं याका पुण्यकार्य सिधयू कल।

नेपाल। वंगु दसमी खुनु भक्तविश्राम बुढां ख्यळे साहित्यसेवा खलया छगू साधारण सभा जुल। गुक्सि मातृ-भाषाया साहित्य सेवा यायूगु उद्देश्य कया निम्न लिखित पासापिन्त उक्त संस्थाया कार्य कारिणी सदस्य लयल। थव संस्थाया आफिस बसन्तपुर त्वा कान्तिपुरे जुई। कार्य कारिणी पिनिगु नां—

- १—पं० वाक प्रतिराज जोशी
- २—मा० लक्ष्मी भक्त
- ३— ” चन्द्र बहादुर
- ४— ” रामलाल श्रेष्ठ
- ५— ” गुणरत्न वज्राचार्य
- ६— ” अमृत बहादुर रञ्जीतकार
- ७—हे० मा० पुण्यरत्न वज्राचार्य

बुटवल। थुगुसी नं थन भिक्षु चुन्दद्वारा तथा-गतया दान पारमिताया बारे गुंला लच्छि धर्मोपदेश याना बिज्यात। न्यौवोपि उपासकोपासिकापि नं

थुगुसी विशेषं अपो दु। लच्छिपूर्ण जूखुनु धर्म-कथिक धर्माशने बिज्याका परिष्कार आदि धर्म-पूजायाना सकसिनं पुण्यानुमोदन यात।

मरन्तं हि जीवितं

समाचार वोगु दु कि वंगु भाद्र महीनां भोजपुरया निम्ह श्रद्धालु उपासिकापि परलोक जुल। भिक्षु विवेकानन्दया पूज्या माता भाद्र १६ गते परलोक जुल। किन्दु लिपा भोजपुरया महान त्यागी साहसी तथा भक्तिम्ह भोजपुर महिला संघया महामन्त्रीनि सुश्री हीरामाया उपासिकां अनया स्त्री-जन तथा पुरुषजनपिन्त हुहु ख्ययूका म्हाल। वयूक भोजपुरया यशोधर कन्या स्कूलया छम्ह प्रमुख कार्यकर्ता नं खः। स्थानीय सकल शोकी परिवारपि नाप जिमिगु नं समवेदना दु।

उपासिकाराम दान

भोजपुर। समाचार वोगु दु कि आश्वीन २६ गते खुनु स्थानीय श्रद्धालुपिनिगु श्रद्धां तैयार जूगु उपासिकारामया पनिस्ता कर्म जुल। तदन्तर सकल श्रद्धालु उपासक उपासिकापिसं चतुदिशां वैपि अनागारिकापिन्त धका प्रदानयासे पुण्यकार्य सिधयू-कूगु जुल।

धर्मपाल जन्मोत्सव

कलकत्ता १७ सितम्बर। भारते बुद्ध-धर्मया पुनरुद्धारक स्वर्गीय श्री अनागारिक धर्मपालया जन्मोत्सव श्री धर्मराजिक विहारे भारि मानेयात। बुद्ध-पूजा, संघ-भोजनं लिपा सन्ध्याइले श्री श्यामाप्रसाद मुखुर्जीया सभापतिवस छगू सार्वजनिक सभा नं जुल। सभास आपालं विद्वानपिसं भाषण बिया स्वर्गीय धर्मपालजुयात श्रद्धांजलि अर्पण यात। अन्तस सभाया प्रधान मन्त्री श्री देवप्रिय बलीसिंह द्वारा

सकसितं धन्यवाद बिसे सभा विसर्जन याना जन्म-जयन्ति सिधयकळ ।

समाचार वोगु दु कि सारनाथे नं वसपोलया हे अटूट प्रयत्नं तैयार जूगु मुलगन्ध कुडोस वसपोलया जन्म जयन्ति माने यागु दु । पूजा, दान आदि अतिरिक्त आचार्य वीरवलसिहजुयागु सभापतित्वस छगू सभानं जुळ । वयकनं घयादिल—“अनागारिक धर्मपाळ छम्ह अन्तर राष्ट्रीय व्यक्ति खः । वसपोलं धर्म व समाजया समान रूपं हे सेवा यात । हिन्दु व बौद्धतय मैत्री सम्बन्धी दृढ़ यायगुली थःगु जीवन फुका बिज्यात ।”

पवारणोत्सव

कळकत्ता २ अक्टूबर । धर्मांकुर महाविहारे भिक्षु-संघपिनि वर्षावास सिधयका पवारणा महोत्सव भारि मानेयात । बुद्ध-पूजा, संघ-भोजन, धर्मसभा, प्रदीप-पूजा, परित्राण आदि पुण्यकार्य जुळ । विहारया दृष्टी कल्पवृक्ष छगू नं दयकळ ।

कार्तिक शुक्ल १५ शुक्रवार खुनु बनारस मळ-दहिया स्थित बर्मी बौद्ध बिहारे नं “भारतीय बौद्ध संघया” तत्वावधाने पवारणोत्सव जुळ । गुकी भारत, लंका, बर्मा, पाकिस्तान, नेपाल, लड्डाखया भिक्षुपि सम्मिलित जूगु दु । निहने सपरिस्कार भोजन दान बिल । ३ बजे पवारणा जुळ । सन्ध्याइले छगू सभा जुळ । गुकी भारतीय बौद्ध संघया प्रधान मन्त्री भिक्षु ऊ चन्दिमा व ऊ तिरजया, ऊ धम्मावुध, त्रिपिटकाचार्य भिक्षु धर्मरक्षित, बर्मी कन्सल्ट जनरळ श्री ऊ युनके पिसं वर्षावास पवारणाया महत्व व्याख्या-याना बिज्यात ।

समाचार दु कि नेपाळे नं बिहार बिहारे पवारणोत्सव याना वर्षावास सिधयकळ ।

चवसा पासाया प्रशंसनीयकार्य

(१) चवसा पासाया मुखपत्र पाक्षिक “पासा” मन्त्री चवसा पासा एवं प्रबन्ध सम्पादक श्री गुहेश्वरीया अवर्णनीय परिश्रमं याना पिहां हे वळ ।

(२) म्ह-पूजा तथा न्हू दँया उपलक्षे रेडिओस विशेष कार्यक्रम चवसा पासाया कर्माठ संचालक श्री धुयास्वाया संचालने जुळ ।

कार्यक्रम—

१—संचालक—धुयास्वां ‘सायमि’

२—सह संचालन—कुमारी कमलावती

(१) पुळांगु म्ये—नारायण शिश पूर्णनारायण व पासापि ।

(२) निबन्ध—श्री आशारामजु, श्री प्रेमबहादुर, श्री सत्यमोहनजु ।

(३) श्री नेवामि कविता ।

पिहांवळ !

वळ !!

वयधुंकळ !!!

प्रजापति गौतमी

—भिक्षु अमृतानन्द

सफूया वर्णण यायमाःगु आवश्यक मदु । सफूयात वसपोलया नामं म्हसीका दिसँ । थौं तक वसपोलं कि न्हेंगू सफूत चै बिज्यायधुंकळ । थव वसपोल-यागु कि च्यागूगु सफू खः ।

ताकालं निसँ नारी-जीवनी छगू आवश्यकता जुया च्वंगु थौं पुरे जुळ । अम्ह छम्ह महामानव बुद्धया माताया जीवनी—“प्रजापति गौतमी” मू० । ५०

यदि छिकपिनि साब हे च्बनेगु उत्सुक जुळ धाःसा क्वे च्वंगु ठिकानाय् पौ छपौ व देशीटिकट च्यागः या तथा थःगु सम्पूर्ण नां व ठिकाना बिया हे दिसँ सफू सितिकं छ्वया ह्य् ।

व्यवस्थापक “धर्मोदय”

४, रामजीदास जेटियाकेन

कळकत्ता—७ ।

भगवान बुद्धया जन्म-भूमि "लुम्बिनी" वन जिर्णोद्धारया लागी यथाश्रद्धा चन्दा प्रदानयाना विज्यापि व दीपि निम्न महानुभावपित जिमिगु हार्दिक धन्यवाद दु। मेमेपि महानुभाव श्रद्धालु सज्जनपिसं नं थुगु महान पुण्य कार्यया अनुकरण यानादी धैगु जिमिगु आशा व विश्वास दु।

दातापिनिगु नां	कं०	रु०	तंक	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४	४५	४६	४७	४८	४९	५०	५१	५२	
श्री सु० युद्ध गम्भीरसि				रत्नकाजि लुबुस्या	हेरारत्न मवाला	भाईराजा सेरन्वं	रत्नबहादुर मवाला	बिजुलीमान छुसिस्यापाला	पूर्णवीरसि घंगस्या	त्रिरत्नमान छुसिस्यार्ता	पुण्यरत्न छुसिस्यानुव	ज्ञानरत्न तरुस्या	बुद्धिमानसि भेक्वोरोंका	पञ्चरत्न गुमाकंसा	गजरत्न धोवंबु	सप्तमुनि ल्हाकं पाला	केशधर छुतिगं	न्हुक्षेसुन्दर नांकानू	जगतगोपाल च्यांतिपाला	त्रिरत्न डाकं छ्वकं	ज्ञानरत्न मानेग्याप	करुणारत्न घोरास्या	पंचरत्न शाक्यमिक्षु	चिनिकाजि घोकंस्या	कुलिसरत्न स्यासासु	ज्ञानवीरसि ल्हाकं पाला	मु०अम्बरबहादुर वकिलअड्डा	सानुकाजि कुंपाला	श्रीमती कुंजो धोमा नांकानु	
वकील अड्डा ल्हासा	२५)						५)																							
श्रीसाहु पुण्यराजगुरुजु भोवता			१०१																											
" तुतुमान धापचिस्या			१००१																											
" चन्द्रमान स्यासासुर			५१																											
" आशाकाजि भेकोरिका		१०)																												
" धर्मरत्न नांकानो		४७)																												
" ज्ञानहेरा तरुस्या		२५)																												
" तेजमान फोटोप्राफर			१००१																											
" हर्षरत्नगुरुजु मानेग्याप		१०)																												
" पद्मबहादुर कुंपाला		५)																												
" कल्याणरत्नगुरुजु			१०११																											
" चन्द्ररत्न घोरास्यासाबा			१००१																											
दिट्टा गंगाधर वमील अड्डा,			१५१																											
श्रीसाहु कुलवीरसि हंगुल्लुं कं			१००१																											
" तेजरत्न घडिपसः			४५१																											
" ज्ञानरत्न घोवंबुस्यार		२५)																												
" भाजुरत्न घोरास्यापाला			५५१																											
" हेरारत्न			१००१																											
" हर्षरत्न ल्हाकं			१००१																											
" माणिकधर मोटिछुं कं		२५)																												
" आशाकाजी श्यामुकापु		१०१)																												
" लक्ष्मजोति घेराय्ग्याल्लुं			१५०१																											
" अकलमानसि केंगो		५१)																												
" थिर्मासि हेराकाजि नाममो			५०१																											
" धनरत्न-मोतिकाजी गंदेस्या		५)																												
" तुलसिदास गंदेस्यापाला			१०१																											

जम्मा कं० रु०—६३५१

जम्मा तंक १८३७१या कं० रु०— ३२८१

जम्मा मोठ कं० रु०— ६६३)

“धर्मोदय” या सहायता व सहयोग दातापिन्त

“धर्मोदय” न्हावलें लहा फया वया च्वना । बरोबर निपा लहा नं फया वया च्वना ! छिकपिसं नं यथाश्रद्धा बिया वं च्वन । आः नं दिसम्बर महीनां लुम्बिनीया बारे “लुम्बिनी विशेषाङ्क” पिहां वय्त सना च्वंगु दु । उगु विशाल विशेषाङ्कया लागि थुगु बार निपालहा जक मखु लँकू हे फयाच्वना । आशा तथा विश्वास दु “धर्मोदय”या लँ-कू दंकेत यथा श्रद्धा-चन्दा याकनं छू है दी । चन्दा छ्वया हय्गु थाय्—
व्यवस्थापक—“धर्मोदय”

नं० ४ रामजीदास, जेटियालेन, कलकत्ता—७

“धर्मोदय” या ग्राहकपिन्त

१०७२ संवत् फुत । नाप नापं आपासिया ग्राहक चन्दा नं फुत । उकिं कृपया आगामी वर्षया ग्राहक जुया दिसं । भाषा, साहित्य, धर्म सेवायाय्त लेख च्वया सेवायाय् मफपिसं ग्राहक जुया सेवायाना दीगु त्वता दी मते ।

अकिं थौं हे “धर्मोदय” या ग्राहक जुया धार्मिक सामाजिक आदि खँ सीका नाप नापं उन्नति याय्गुली त्यवा नं बिया दिसं । यदि छिकपिनि थन कार्यालये ग्राहक चन्दा छ्वया है दी मछिसा, मंभद चाःसा क्वे च्वया तयापिं भी “धर्मोदय” या हितचिन्तकपिन्त बुझे याना दीसां ज्यू । आगामी लुम्बिनी विशेषाङ्कया मू १) तका ज्वी । यदि आवं निसं ग्राहक जुया दीसा १) दरं लाई । उकिं याकनं ग्राहक जुया दिसं । श्रीसाहु हर्षरत्न धालसिको असनत्वा कान्तिपुर नेपाल श्रीयुक्त सुन उपासक श्रीसुमङ्गल विहार ललितपुर नेपाल श्रीयुक्त प्रेमलाल मानन्धर ध्योपसः सरुहिटी ,, ,, सानुकाजी, नोलकाजी सङ्क गारथ न्द्योने पाल्पा तान्सेन श्रीयुक्त लालधन शाक्य शाक्यमुनि विहार भोजपुर

श्रीसाहु त्रिरत्न दाकं झोकं लहासा ।

व्यवस्थापक—“धर्मोदय”

४, रामजीदास, जेटियालेन, कलकत्ता—७

लुम्बिनी विशेषाङ्क

लेखक भाजु मयजुपिं ;

लुम्बिनीया बारे ऐतिहासिक, कहानो, कविता, निबन्ध आदि च्वैतगु याकनं छ्वया है । दिसं । आगामी महीनाया अंक लुम्बिनी विशेषाङ्क विशाल तथा अपूर्व रूपं सचित्र याना पिकाय्गुजुया च्वंगु दु । समय आपा मंत ।

लेख नापं थःगु फोटो (क्पिपा) तय्गु इच्छादुपिं लेखक भाजु मयजुपिसं बांलागु तस्वीर व ब्लोक खचं कं० रु० १०) बिया हया दिसं । ब्लोक छिकपिन्त मासा लित छूया है बी ।

सम्पादक—“धर्मोदय”

छिकपिनि रेडियो स्थना च्वंगु दुकी छु ?

दुसा,

भासं,

स्वयादिसं,

परीक्षा यानादिसं !

छिकपिनि विदेशे यंका च्वने स्वाक थःगु हे देशे रेडियो मरम्मत (ल्हनेगु) याना च्वनागु दु । पुर्जा आदिया सामान मासां जिमिगु धुकुती (स्टोके) दु । न्हू न्हुगु मासां सलाह बो । भिके थाय् मासां याना बो ।

व्यवस्थापक,

विजुलिवाहादूर, पाल्पा-तान्सेन ।